

ఆంధ్రమిత్ర

308225

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914వం॥ ఆగస్టునెల 10 వ తేది సోమవారము.
ఆనందనామ సంవత్సర శ్రావణ బహుళ సంచము ౧౧.

No. 114
సంచిక ౧౧౪

శ్రీమదాంధ్రవాల్మీకి రామాయణము, వచనము.

బాలకాండము—దశసకాంతములు 18 పటములు	డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0
మంచి అట్టదైందు 1 0 0	డిటో (మూడవ భా.)	డిటో	12 పటములు అట్టదైందు 1 0 0
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 4 0	కాలికోదైందు 1 4 0
అయోధ్యాకాండము—1వ భా. 11 పటములు అట్ట	బాల, అయోధ్యాకాండములు—50 పాను కాంతము		
డిటో	కాలికోదైందు గిట్టుపేరు. 1 సంపుటము 41 పటములు 8 8 0		
డిటో	2వ భా. 12 పటములు అట్ట	అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండములు—50 పాను	
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 సంపుటము 45 పటములు 8 8 0	
అరణ్యకాండము—14 పటములు అట్టదైందు	యథాకాండము—మూడుభాగములు, 84 పటములు 8 8 0		
డిటో	డిటో	కాలికోదైందు 1 8 0	
కిష్కింధాకాండము—15 పటములు అట్టదైందు	తైబ్రీయెడిషన్—80 పాను కాంతములైన మంచి		
డిటో	అన్న మేలైన కాలికోదైందు, బాల, అయో		
సుందరకాండము—16 పటములు అట్టదైందు	ధ్యాకాండములుచేరి 1 సంపుటము ... 5 0 0		
డిటో	తైబ్రీయెడిషన్—అరణ్య, కిష్కింధా, సుందరకాండ		
యుద్ధకాండము—(మొదటి భాగము) 10 పటములు	మలుచేరి 1 సంపుట ... 5 8 0		
అట్టదైందు 1 0 0	డిటో	యథాకాండము మూడుభాగములు	
డిటో	చేరి 1 సంపుటము ... 4 8 0		
డిటో (రెండవ భా.) 12 పటములు అట్టదైందు 1 0 0	శ్రీరామకాలినర్తయము ... 0 8 0		
	వైగ్రంథములకు తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము.		

వలయువారు:— ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అన్డ్ కంపెని, క్రాడ్య, మద్రాస్.

ఓటో మోహిని

“ఓటో, ఓటో” అని ముందు పేరు పెట్టుకొని పరిమళింప అత్తరులు బయలుదేరినవి. మా ఓటో మోహిని యను అత్తరు మొట్టమొదట బయలుదేరి ప్రఖ్యాతిని గడించినవారవారే. ఇది చాలా సక్సెస్ ఫుల్ అయినది. ఇది చాలా సక్సెస్ ఫుల్ అయినది. ఇది చాలా సక్సెస్ ఫుల్ అయినది.

- (1) ఓటో మోహిని :—ఒక సారి బట్టలమీద రాచుకొనినవారవారే నాలుగు రోజులవరకు వాసనపోదు. పోవునది రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాలు బహుమతి యిచ్చెదము.
- (2) ఓటో మోహినిని రాచుకొనిన తోడనే మట్టుప్రక్క యంతయు ఖుషుఖుషు సువాసతో నిండియుండును. ఒక పుష్పద్రావ వనమధ్యనున్నట్లుండును.
- (3) ఓటో మోహినికి అనేకమంది మహారాజులు, రాజులు, జమీందారులు, శ్రీమంతులు, వకీళ్లు సాధారణులు సయితము అడుగనికే వందలకొని యోగ్యతాప్రకరముల నిచ్చియున్నారు.
- (4) మైసూరు ప్రదర్శనములోను, ఇతరచోట్లలోను బంగారు పతకములు దాని ప్రాశస్త్యమునకయి ఒసంగిరి.
- (5) ఓటో మోహినివారు ఈ అత్తరు బాగుగ లేదని రుజువుచేసినవారికి 100 రూపాల యిచ్చెదమని ఘంటాపదముగ జెప్ప సాహసించుచున్నారని పోలిక అత్తరులను సృష్టించి మోసముచేయువారు నోరు మెదల్చలేకయున్నారు. ఈబుట్టు ప్రతిదినము వందలకొందరిని ఎగిరిపోవుచున్నది. ఏ పెండ్లిండ్లలోను ఇవే. ఏ నాటకములలోను ఇవే. ఎచ్చటను ఇవే. ఓటో మోహిని స్టాంపులు బుడ్డి 1-కి 2-0-0. 1-రూపం బుడ్డి 0-12-0. ఓటో మోహిని సెంటెండుకార్డు డజన్ 1-0-12-0 (ఈ కార్డు 12 తక్కువగా పంపబడవు)

అన్ని చోట్లలోను ఏజెంట్లు కావలయును. వర్తకులకు సైపలులేట్లు యివ్వబడును. సోలు ఏజెంట్లు:—షా భగవాన్ దాస్ చున్నీలాలు అండు కంపెని, 177 చెనాబజారు రోడ్, మదరాసు.

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
ప్రతివారము వేలకు పేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే
తల నొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల బాపును
పార్శ్వపునెప్పుల బారదోలును. పోట్లపోగొట్టిన
వనమూలికలచే హిందూదేశమంగు
తయారుచేయబడు మంచిమందు.
సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషచీటి మాలిగొనిన మోసము గలుగదు

చిరునామా:—ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

క్రంప్టన్ ఇంజనీరింగు కంపెని, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,
రయిసు మిల్లులు,
పిండి మిల్లులు,
నిరుతోడు యంత్రములు,
మొదలగు వాటిని నిర్మించి అవినివలన గాని,
గ్యాసువలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుత్తు
శక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలన గాని, నడపింపవలయు
ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కిములకు
మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు
యింజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.
మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లాబ్రెజీస్ గుండు అయిలు
లకు ఏజెంట్లుము.
చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ స్ట్రీట్, యె/వి థి,
మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

మొదటికి ము ట్టిల్లు మట్టలు
డజన్ 1-కి రు. 18-8-0
రెండవకి ముట్ట ,, 12-0-0
సాధారణమునది 10-8-0
ఇంగ్లీషు రంగులుగల
మట్టలు 1-కి రు. 2-4-0
వ్రాయన ప్పుడు
మీమెడి చట్టుకొలెత
యెంతో, కోమ్ము ఎక్కి
ఆంగుళిములో వ్రాయ
వలయును.
మీ యూరికి దగ్గరనున్న ట్రైక్టేషను శేను వ్రాయును.
లండను ప్రెసింగు కంపెని,
87/88 లెకాబాదనీధి, మద్రాసు
LONDON TRADING CO
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

అనుభూత్యాయుచ్ఛేద నిలయమువారి
చిరార్థములు.

1. స్వతంత్రము. (గారంటీ) ఎన్ని సంవత్సరములనుండియైనను, వాతమువలనగాని, మరయేగోగమువలనగాని మునిగిపోయిన కార్డుగాని, చేతులుగాని, రండుమాడులు ధ్వంసయ్యగించిన యధాస్థితిలోనికి కచ్చును. అనేకమందికి బాగుపడినది. వెల బుడ్డి 1-కి రు 4-0-0.
  2. గంధక ధన్యము. ఇదిగదా కన్నడు నెవ్వరిచేతను తయారు చేయబడలేదు. చాల విచారణవైవిధ్యము కనిపెట్టబడినది. కుష్ఠ నకును, కడుపునొప్పిలకును, కీనికంటిమందులకును. వెల రు 1-కి 1-0-0
  3. క్రణశాశిని. (పలాశ్రి) ఎట్టి యాసాధ్యమగు పుండ్లను నవలీలగా మాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-8-0
  4. గంధక నాకేశము. ఇది మూడు పూతలలో నెట్టిగట్టినచిరు మును, యాపుమాపును. వెల డబ్బీ 1-కి 0-4-0
  5. గ్వడేక కాపే పొదుము. ఇది పలువిధములగు మూలికలచే తయారుచేయబడినది. ధాతుపుషికిని, నైత్యశాంతికిని మి క్కలి యుపయుక్తము. వెల డబ్బీ 1-కి 0-6-0.
- టి. పి. శ్రీనివాసాచార్యులు. అంతు, సన్స్.
అనుభూత్యాయుచ్ఛేదనిలయం, శ్రీరామతీర్థ విశాఖపట్టణం.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మావద్ద మీయింటి నలంకరించు సామానులన్నియు సులభక్రియమునకు దొరకును. చెన్న పట్టణములో మాకంటే చతురగా నమ్మువారు లేరు.

మడత కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాక్చన్ కుర్చీ. సారా	"	2-2-0
డిటో చేతులుగలది	"	8-12-0
ఇనుపమడత మంచము కాక్చన్ గలది సింగిల్	"	10-0-0
డిటో స్ప్రింగుది	"	18-8-0
మట్టకం స్ప్రింగు	"	12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు సయితముగల ఇనుపమంచము (సింగిలు)	"	16-8-0
బీరువలు 8x4 అడుగులు	"	17-0-0
డిటో 5x3 1/2	28-0-0	డిటో మేలుకం 80-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ కేముది	"	8-8-0

క్యాటలాగులో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పొన్నస్వామి ప్రిల్లె అండుసన్
కాలిఫోర్నియా 41/42 రాటర్ బజారువీధి, మదరాసు

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువారు

ఆటోదిట్ బహార్ (రిజిస్టర్)

అనుప్రాగ్ధీయులకు ద్వేషింపబడిన ఆత్మరుపయోగింపవలయును. మనోహరమయినది, సువాసనగలది, చాలకాలము వాడన యుండునది, కొన్ని వర్షరచబడిన పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడ లేదు. నీచేతిరుమాలు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల సువాసనలతో గూడినపుష్పలీల లోనే గూర్చునట్లుండును. ఈ అద్భుతమైన వేయిరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన ఆత్మరు యొక్క సువాసననుభవించుటకయి ఆటోదిట్ బహారు యివ్వవని మీదగ్గరినను న్న హెతుకీపరు నడవగలయును వారితావున లేదని మాకు వ్రాయుడు. చిన్న బుడ్డి విలువ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, క్షీ బెస్సు ఆత్మరుగల పెద్దసముఖ బుడ్డి 2-0-0 ఈ ఆత్మరులో మరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ ాడుచుండు కార్డులు డజన్ 1 కి 0-10-0. వి. పి. ఖర్చుకొనువారును భరించవలయును. సోలు ఎకెంటులు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్ కెమికల్ కంపెనీ, 155 జూమా మసీదు. బొంబాయి. మదరాసు ఏకెంటు:— మెహత పురుషోత్తం మూర్తి నెం 29, చై నాబజారు రోడ్డు, ప్రభు బజారుసమీపం మదరాసు.

ఆ.భూ.నో.ర.

కలరాకు మంచిమందు?

తప్పకవిమూచి నివారించు!

ఎట్టి సమయమునం దెట్లు ఈ బొషధనేన చేయవలసి నదియు, మందుబుడ్డికి చుట్టియుండు కాగితమువలన సులభ ముగ తెలిసికొన నగును. అట్టివిధుల ననుసరించి ఉపయోగింప బడు ఈ బొషధరాజము, మృత్యుస్వరూపమనదగు ఈక్రూర వ్యాధిని వజ్రాయుధమువలె గుణపరచు చున్నది. వేయేల! ప్రాణమునందాసక్తిగల ప్రతివారను దీనిని తరుణమునం దుపయోగించి ప్రాణదానమును పొందుదురనుట నిక్కము, నిక్కము ఒక బుడ్డి వెల రు. 1-0-0; డజన్ బుడ్లు వెల రు. 10-0-0 ఆయుచ్ఛేదభూషణ నోరి. రామశాస్త్రి, ఎ. కె. ఎ. సి. ఆయుచ్ఛేదనిలయమ్, బెజవాడ.

సర్వ జీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది సంజీవనానికి ఒక వనమాలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆతిరహస్యపు బొషధము. దీనిప్రభావము కనుగొన వలయునను రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుచ్చు కొనిన కొన్ని నిమిగ్గులలో దానిప్రభావము కనపడును. నపుంస కత్తము పోగొట్టుటకు యింతకుమించినది లేదు. జన్మేంద్రియ దుర్బినియోగముచేతను మూత్రద్వారంబులకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో రాజువంటిది. రక్తమును కుభ్రపరచి నరములకు పటుత్వమున్న దేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు మేహములను మొదలంట నాశనము చేయుటలో సంజీవనానికిది. "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలురు వృద్ధులు అందరును సుపయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్న 1-కి 2-0-0 పోటీజి ప్రత్యేకము.

ప్రొఫెసర్ జి. యస్. నాయుడు,

(13-5-14)

కలియుగభీమ.

16 కృష్ణప్ప మొదలివీధి, తిరువల్లిక్కేణి మదరాసు.

ఉత్తరరామచరిత. 0-2-0

అభినవమోహనము. 0-2-2

ఈరెండును మనోహరములయిన నాటకములు.

ద్వివేది, బ్రహ్మానందశాస్త్రి.

తుని-గోదావరిజిల్లా.

విశ్వనిఘంటువు. (సటికము.)

కెమ్మి 1 పుటలు 520, శ్లోకములు 2250, వెల 2-8-0 పోటీజివేరు.

ఆడ్రెసు. జి. శర్మ. కోటిపల్లి, గోదావరిజిల్లా.

కలరాకు సిద్ధోపధము

0-0-0-కి-౯౯-గుణము.

తప్పకయెదశలోనున్ననుగాని కలరాను కుదుర్చును
మూత్రమును ధారాళముగను ఉష్ణమును స్థిరముగను
వ్రం చు ను.

ఇతరదుర్గుణముల రానివ్వదు.

కర్పూరాద్యరిష్టం - బు-0 0-12-0. మాత్రమే.
విషాచి సంజీవిని - మా-0-2

ప్యాకింగు పోస్టేజి వేరు.

అధికముగా గోరువారు దగ్గరిరైలుస్టేషనును వెలువవలెను.

క్షేత్ర్య రత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యు,

ఎ. వి. యస్. వి. యం. వి.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

జి. టి. మదరాస్.

ఆలిగ్రాం అక్షసు

పండిట్, మదరాస్.

వనోపధి
నారసపరిలదా

ఇది దేహమునందబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరయు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. శిశుపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసభట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్నిరోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాశితంతపులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును కుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రు. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్. ౧౪౪. ఫననవాడి. నం. ౨. బొంబాయి

Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

1914 సం॥ ఆగస్టు నెల 10-వ తేది

శ్రీమద్ర పేరు.	బయలుదేరిన స్థలము.	తేదీ.	పోయిడి స్థలము.	తేదీ.
కృష్ణలిక్ష్మణ జి. గోబర్ధనరా మణిరా	లివర్ పూలు బొంబాయి లండను	28 4 ఆక్షు 7	కలకత్తా — కలకత్తా	8 ఆక్షు — 9

రానున్నది.

		అక్షరము		అక్షరము
రాజా	జావా	8	కలకత్తా	8
నూమిడియా	కలకత్తా	8	ప్రీస్తు	8
హవిల్ దార్	బొంబాయి	8	కలకత్తా	8
ల్యూకర్ సె	సింగపూర్	8	—	—
ఎలెంగా	నాగపట్నం	9	రంగూను	14
ఎక్ మా	రంగూను	10	నాగపట్నం	12
సుబేదార్	కలకత్తా	11	బొంబాయి	12
అంబా	ప్రీస్తు	11	రంగూను	11
మొసుండా	లివర్ పూలు	11	కలకత్తా	16
ఎస్.వి.ల్యూం	పార్ సోయి	11	—	—
జీరా గ్రే కట్	కాకినాడ	15	కొలంబు	15
హాలివెర్	లండను	17	కలకత్తా	18
అంటూట	కలకత్తా	30	నెటూల్	31

ఈ తేద్యలలో కొలచెము మార్పుండును.

వాత వరణ సి తి

1914 సం॥ ఆగస్టు నెల 10-వ తేది

(ప్రదేశములు.)	ఆగస్టు 10 వేదిక, ఉదయం 8 గంటలకు వాయువీక్షణము అంగుళములు.	కడచిన 24 గంటల లోలో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్ష పాతము.	
		తొలి గంట నుండి ఉష్ణోగ్రత.	అంతిమ ఉష్ణోగ్రత.	కడచిన 24 గంటలలో గల వర్షము మొ. శేషింబు.	18వ మొ. శేషింబులు.
గోపాలపురము	29.725	81.8	77.4	0.05	29.94 18.11
వాల్తేరు	29.775	80.2	76.9	...	17.71 13.31
కాకినాడ	29.602	79.0	75.7	0.05	22.12 13.82
బందరు	29.829	78.4	76.5	0.40	15.52 14.42
గుంటూరు	...	77.9	78.0	0.11	13.09 ...
విల్లూరు	29.857	81.8	72.7	0.11	7.65 6.13
మృదాసూరి	29.853	77.1	74.3	1.24	7.76 9.17
కడలూరు	29.854	79.6	74.9	0.76	6.70 5.00
నాగపట్టణము	29.849	79.5	74.3	0.61	4.11 6.86
కోలంబా	29.907	74.7	73.3	0.03	32.87 34.81
తిరువనంతపురము	29.907	79.4	75.4	...	36.28 7.78
రాచ్చిక్	29.919	80.9	75.7	...	62.48 72.85
కల్లికోట	29.803	78.7	74.6	0.13	73.01 83.96
మంగుళూరు	29.919	74.8	71.5	0.42	95.71 91.33
బొంబాయి	29.821	80.8	77.8	0.46	51.97 49.50
హైదరాబాదు	29.810	78.9	72.0	...	25.51 14.29
అనంతపురము	...	78.3	78.0	...	5.05 7.15
బళ్లారి	29.846	79.5	73.6	...	3.99 7.15
కర్నూలు	29.851	77.4	73.1	...	11.16 11.59
కడప	29.874	80.4	76.0	0.07	10.88 11.06
బెంగళూరు	29.853	74.0	66.4	...	12.55 14.14
క్రాడైకనాలి	22.811	59.2	51.5	0.08	22.78 21.29
ఉదకమండలము	...	...	...	...	...
కోయంబుత్తూరు	29.892	75.6	71.2	...	3.44 7.48
బెల్లూరు	29.862	79.5	73.2	0.22	10.56 13.94
శేలము	29.896	77.0	74.6	0.07	12.17 16.00
తిరుచనాపల్లి	29.872	80.1	75.8	0.02	3.91 8.56
ఫుడుకోట	29.879	79.5	76.6	...	7.18 10.87
మధుర	29.884	78.7	75.2	0.04	8.46 9.44
తిరువత్తేరి	...	...	...	...	0.98 5.40

కర్ణాటకమునందు వాయుభారము కొంచెము తగ్గి: ది.
మలబారులో నేమియు మాన్యుగలుగలేదు. ఇతర ప్రదేశము
లందెల్ల హెచ్చినది. మామూలుకంటె వాయువుయొక్క
వ్యాపనము నమముగానున్నది. పడమటితీరమున వర్ష వాయువు
లున్నదిగిలినవి. వీరిగమనము అస్థిరముగ నున్నది. సెప్టెమున
తీరమున ఉష్ణ మిగిలినచోట్ల మధ్యవ్యాప్తపరిమాణముల ప్రతిన
స్థముగ అధికముగ గలదు. తూర్పుతీరమున గల్పితములు
పగటికంటె వేడిమిలగ్ని యున్నది. రాత్రులం
చామాస్థముగా నున్నది. కర్ణాటకమునందున

రమణంధ్రును వాయువులో తేమఅధికముగా నున్నది. నిన్నటి
రోజున చెన్నపురిలో 124 అంగుళములును కడ్డలూరులో
0. 76 అంగుళములును వానపూరినది.

నూతన:—పడమటి తీరమున వర్ష పవనము స్వల్పముగ నున్నది. ఇంద్రునివలన తూర్పుతీరమున జల్లులుపడ వచ్చును.

ఆర్. ఎల్. ఎల్. జోన్న

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు

కృష్ణ వరదల్లు.

గుంటూరుమండలమువారి యిక్కడ.

I

శట్టి సరసింహారావుగా రిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—

నేను వుండవల్లిలేవు బయలుదేరునపుడు జనలు భయపెట్టిరి. పడవలు పోవుటలేదు. రేపల్లె కాలవంతయు గండ్లకోనిండియుండెను. దీనికి తూర్పుననున్న గ్రామములు నీటిలో మునిగి యుండినవి. గుండిమెడ, పాతూరు, నూలెక్క, మెల్లైపూడి, రేవేంద్రపాడు, చిర్రావూరు, శౌరపుపాలెం, రామచంద్రపాలెం, యాల్లపాలెం, విక్రసానివారిపాలెం, గొడవర్రు, కొండ్లూరు, ఈ గ్రామములలో నీరికిను లేగ్గుటలేదు. కృష్ణానదియందు సముద్రములోవలె తరంగములు లేచుచు పడుచు నుండెను. పాతూరునొద్ద గండిపడుటచే నీ గ్రామములన్నియు మునిగిపోయినవి. ఇచ్చట జనలమాత్రము లేచిపోలేదు. కాగున నున్న యిండ్లు గ్రామమునకు! నాలుగైదు మాత్రమున్నవి. వానిలోనే యూరివారందఱు కాలముగడుపుచున్నారు. మామూని 700 ఏకేకట్టివాడ కాపురములు చేయుచున్నారు. 1903 సం॥ వత్సరం వరదబడినచేతండు రోజులుండి తీసినది. ఇప్పుడైనమిది రోజులునుండి యున్నది. ఇక నాలుగు రోజులవరకు నీరుతీయు నట్లు కనుపడును. కాలువకు పడినగండ్లవలన పడవలుగడుచుట లేదు. ఈ గ్రామాదులు మెరకప్రదేశములు. మొక్కతోన్న పసపు కొట్టుకొని పోయినవి. పడమరవైపు గ్రామాదుల మాగాని మైదుల్నియు నీటిలో మునిగియున్నవి. ఈ గండ్లనీరు వీరిలో చాలభాగము తుడిచివెట్టినది. వెదపాలెం, చీనపాలెం, వల్లభాపురం, మున్నంగి, పిడపత్తిపాలెం, పిడవర్రు, తూములూరు, కొల్లిపర, బుర్రనాలెం, చెక్కరాయపాలెం, రావులూరు, అత్తోట, కుంచవరం, జంపని, యామని, వేరకలపూడి, చేబ్రోలులో కొంతభాగము, మట్లూరు, కుచ్చెల్లపాడు, దొనెపూడి, చదలూరు, కాకగ్లమాడి, ఈ గ్రామముల మాగిలివైకులు వరదలవలన గట్టుకొని పోయినవి. కొన్నిచోట్ల పసభోటలు ఉజ్జక వేసినవి. ఇక రేపల్లెకాలువకు సింగారపునాడునొద్ద ఒకగండి, వెదపాలెమునొద్ద రెండుగండ్లును, ఒకమొలపాడు ప్రవ కాలవకట్ట తెగి, బ్రహ్మాండముగా నీరు ప్రవహించుచున్నది. కొండ్లూరునొద్ద రెండు భగ్గాంగలపాదప్రవ కాలవ రెండువైపుల కట్ట తెగి ప్రవహించుచున్నది. గొడవర్రు దగ్గరనునొక గండి పడి తీరముగా ప్రవహించుచున్నది. విక్రసానివారిపాలెమునొద్ద పెద్దగండిపడి కట్టకొట్టు కొని పోయినది. ఈ గండ్లనీరు రేపల్లె ప్రాంతమువరకు ప్రవహించినట్లు తెలిసినది. వెదకాలువకు మెల్లైపూడియొద్ద పెద్ద గండి పడినది. రేవేంద్రపాడునొద్ద గండిపడి నీరు ప్రవహించుచున్నది. ఈ గండ్లపడిచోట కాలవకట్ట బొత్తుగ నెత్తలేకలేదు. నేనృపు భూమిలో సమానము నుండుటచే నిట్లు తట సింబినది. వెదవల్లపూడి, సింగారవాడు వెదపాలెములయొద్ద కాపులే కట్టపడి గండ్లనుపూడ్చివారు. కొన్నిచోట్ల అలవిగాక నూరకొన్నారు. తెలివోను తీగలుపోయి ఒకరినొకరి ఒకరికి తెలియుటలేదు. వెదపాలెం, వల్లభాపురంగండ్లు భూంకరము గానున్నవి. ఇప్పుట్లో నీవిభాగుపడుటకువీలులేదు. ఇచ్చి గ్రామముల పంటపొదయినపుడు ప్రభుత్వమువారు తిప్పక విమె నెప్పించ వలసియుండును. కలెక్టురుగాను, డిప్యూటీ కలెక్టురుగాను, రైస్ స్పెషిలదార్లు ఈ గ్రామములను చూచినట్లులేదు. ఈ గ్రామములవారి మొఱయేమని వ్రాయుదును. వల్లభాపురంగండి అంతు లేనిదిగానుండెను. మాపడవదీనిని చాలునపుడు మౌనాణము లన్నియు లెట్లదించుచుండెను. మున్నంగి గ్రామములో మాగాణి పూర్తిగా వెలిపోయినది. పెట్ట మురక వేసినది. దింకలూరు, సిరిపురం, కివలూరు, ఈ గ్రామముల మాగాని కొట్టుకొని

రిచ్చినాకటం. అందుచే నీరు ఇచ్చెదరా లేనాయని భయపడుచున్నాను. మానుమోక్షపాలెం మెరక ప్రదేశములో నున్న దుక ఆచుట్టు ప్రక్కలనున్న లంకలనుండి ప్రజలు వచ్చి చేరయ్యున్నారు. అచ్చట బియ్యం, పప్పు, చింతపండు, పంచికెట్టి నాము, కట్టలేఇండ్లగానిగిని ఈ దీవజనుల చూచి జాలికలుగక మోసదు. ఇచ్చట 200-మాలమాదికలును, పల్లె వాండ్రును గుడిసెలువేసికొని యున్నారు. అచ్చటనుండి చిలుమూగు కెట్టితిమి. అచ్చట సుమారు రెండువందల మాలమాదికలను బియ్యము చింతపండు వస్త్రాలు ఇచ్చితిమి. చిలుమూగు లంక, అన్నవరం లంక, కనిగిరి లంకలకు ప్రత్యేకముగా రెండు బస్తాలబియ్యం వస్త్రా రా దినుసులువేసికొని పంచి కెట్టితిమి. ఈ లంకలలో నున్న ప్రజలు స్త్రీల 2-మూ దుకభిక్షరమైనదిగ నున్నది. ఇంట్లలో మంచెలకట్టుకొని వానివైన కాలము గడపుచుండిరి. ఇట్లను వేతలేదు. చిలుమూగు సమీపమున నున్న అనంతారములో కొండ రాసామిలు లంకలవారి కదివరకు అన్నమువస్త్రాలు సప్తయ్యుచేయుచుండెడి వాకటం. ఈ సంవత్సరము పెట్టలేదు. చిలుమూగు ముగసలు కకణముల సహాయమునను మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.

II

కేంద్రవాదాలావదాటిక తిరువాత దేవాంగ్రహం
బున కెద్దకెద్దం ప్రమాదాటి మొట్టమొదట బాహ్యవారి పా
టెం, ములగలంక, అన్నకల్లలంకలనండీ వచ్చి కృష్ణకట్ట
వైన చిన్నచిన్న గుడిసెలు వేసికొనియున్న మాలలు, మారి
గలు, గొల్లలు, పల్లెలు మున్నగువారు కుమారు 300 జనులకు
దీయ్యము ఉప్పు చింతపండు ఉల్లిపాయలు మున్నగువానిని
పంచికెట్టి ఉదయమేడుగుంటలకు చిలుమూరు బయలుదేరితిమి.
ఆగ్రామమునకు సమీపముననే కృష్ణ కట్టవైరి వచ్చి గుడిసెల
లో నికసించుచున్న 600 మాలలకు మారిగెలుకు దీయ్యంవల్ల
రాలను పంచికెట్టి మాడవడం వచ్చట చెల్లారకుగట్టి చిలుమూరు
మునసబు సహాయమున చిలుమూరు లంకకు వేరే నావనేర్పా
టు చేసికొని దీయ్యమును వావన వేసికొని కృష్ణవైరియ
పుమారు 1000 జనులకు పంచికెట్టితిమి. ఈలంకకు సమీపమున
కృష్ణాడీ గుడివాడతాలూకా ఆయలూరునివారు కనిగిరిలంక,
కృష్ణాడీ దివితాలూకా గాజులంకనివారు సుద్దకలంక, కృష్ణా
డీ గుడివాడతాలూకా, లంకపల్లి సివార్ లంక పల్లిలంక,
గుంటూరుడీ తెనాలితాలూకా చిలుమూరు నివారు చిలుమూరు
లంక, లంకిమాదిగూడెం, చిలుమూరు మాలపల్లి, డిగ్గిడీ||
యాలూకా అన్నవరం నివార్ అన్నవరంలంక, జనులకు కబురు
చేయించి చిలుమూరు లంకకుపోయి, అచ్చట మానావనాపి జను
లకు దీయ్యము పంచికెట్టితిమి. ఈలంకలజనులవాడ మాడ
వతను. అన్నమునకులేదు. పశువులకుమేలేదు. కృష్ణలోళ్లు
చెల్లును కొనికొనుటకై ప్రజలకు మాళ్లులేదు. తుదకు పరి
మెట్లువైన నిచ్చుటలేదు. గొడ్డు ఏవీధిమున బ్రతుకగలను?
కట్టవన్న రావిఆకుకొసిన రై, 10, రూపాయలు జరిమానావేయు
చున్నారు. ఆరోజు ఆలంకలో మాడ్గుంటలకొక ప్రాహ్మ
జగ్గువారిను భోగము చేసితిమి. ఇంద్రాగ్రామ నిరు
త్తినిది. కాని పశువుల మనస్సులు అందరు కలిసియే నికసించు
చున్నారు. కొన్ని ఇండ్లు సగము పరిపోయివి. మిక్కిలిన్ని
కూలివి. బురద మోకాటిలోతు. పెండుకేసినిది. సమయకు
క్షయలేదు. ఆ రోజున పడోత్రము భగవంతునకు కేలియును
అచ్చటనుండి సాయంకాలము చిలుమూరువచ్చి కొల్లూరునకు
పోతిమి. మరునాడు కెన్నంక గయతులకు 600 జనులకు
దీయ్యము వ్వే రాసామాను లియ్యబడినవి. గుంటూరునుండినాటి
సాయంకాలము యీ 110లువచ్చినవి. వెంటనే దీయ్యముకొని
అచ్చటపట్ల గ్రామాదులలో మునసబు సహాయమున పప్పు
సాటించి యావత్తుమాలమిదిగలను రావించి వచ్చి ప్రకాశం
గోజులకు చాలనట్లుగా 11 చస్తాల దీయ్యమును 2000 చలకు
వైగా పంచికెట్టితిమి. ఈగ్రామములో పాసయ్యగారను
మావుకారు చాల సహాయముచేసినాడు. కాని ఆగొల్లూరు
గ్రామములో ధనికులు ప్రాహ్మజులు కెక్కడవోకలరు.
ఏలనో వారెయ్య వీరజనులకు సహాయముచేసి యుండలేదు.
అచ్చటకుండు తగుమనస్సులతో మాటలాడితిని. ఈగ్రామము
లంకల సమీపమునందీది. “కృష్ణవరదోపద్రవజనరక్షణ
సంఘము” నొకదానిని స్థాపింపవలెనని చెప్పగా వారెయ్య
కంగిరించి శ్రీ జంధ్యాల లక్ష్మీనారాయణగారి ఇంకాయందు
సహావేశమై. వీరికి జంధ్యాల వేంకటపూర్ణయ్య శాస్త్రి
గారు, ఆధ్యక్షులుగ నుండిన. సభవాండలు యూనియన్
విషయమై వచ్చించి యిట్టిసంఘం పెంకటియుండు టావళ్ళక
మనియించి దివాకరుని పునుపల్లెముగారిని పెక్కిటిగా నియ
మించిరి. బలిశేపల్లి వేంకటసుబ్బయ్యగారు, పోలేవెద్ది వేంకట

గామభూస్వామిగాను మున్నగువా రీక్షమమై చాల నున్నామనతో పనిచేసిరి. మఱి నాదాయమున కొల్లూరువదలి చిలుమూరుపోతిని. మార్గమధ్యమున గాజుపల్లెలో ఈపూరు లంకనుండివచ్చి యుండిన మాలా, మాదిగలకు సుమారు 200 జనులకు విద్యం పంచివెట్టితిని. 5 వ తేది తిరునాథ నుదయమున చిలుమూరుపోయి అగ్గటవంతు వానితో ముచ్చ టించి అక్కడను ఒక "కత్తెనంపుము" నేర్పాటుగాంచి తిని. ఆలంకలవాని తలదామకొను తావును గాని జిట్టి సంఘముల వ సరకునియెంచి యిట్లు చేసితిని. మొల్లెముమీద బొమ్మవారిపాలెం, ములగలపల్లి లంక, అన్నారపు లంక, చిలుమూరు లంక, అన్నవరం లంక, సుగ్గులంక, యాపూరులంక, ములపల్లిలంక, సూదిగ గూడెంలంక, కనిగిరి లంక, గాజులంక, చింతలంక పోతాల్లంక, కొత్తలంక, పెనల్లంక, లంకపల్లిలంక యీ మొదలగు లంకలవారు సుమారు 4000 జనులకు విద్యం పంచివెట్టబడినవి. జనలమిత మైన సంప్రదించిపోయిరి. సర్వకాలము సర్వేశ్వరుడు భరించవల సిన యీ మానవుల, నొకరోజున విద్యమిచ్చిన తృప్తిపరచ వలను కాదు. ఆపత్కాలంబున నామకొనినందులన నొకసంవత్సరము వఱకు గతించిరని ప్రజలు ఆనందించిరి. వారి ఆనంద మునకు మితిలేదు. మార్గములు సరిలేని హేతువున అటుబస్తాల విద్యయింకను ఉండవలెనేవున నిలువ యున్నది. కాలువలు కట్టవేసినారు. గండ్లపూర్ణులున్నారు. మావడన వచ్చుటకే చాల ప్రయాస గలిగింది. శబుడివిజను అగ్గినగురు మాకు చేసిన సహాయమునకు మిక్కిలి కృతజ్ఞులము.

సహకారోద్యమము.

బెజవాడ ఆఫీసు.

సహకారోద్యమానియిని ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- జూలై నెల 17, 18, 20 తేదీలలో నెవ్వరో యాంధ్ర పత్రికయందు సహకారోద్యమమును గడుజక్కుగా విమర్శించి, దాని వ్యాప్తికి నాంధ్రదేశమందుగల యాటంకములం జక్కుగాఁ జరిగింది (వ్రాసియున్నారు. సహకారి సంఘము లప్పు లిచ్చుచువినుయి, వానివలన మఱియెందు ప్రయోజనము లేదనియు, సాధారణముగ నాంధ్రదేశమున నూటికి నెలకు నారణాలు మొదలు పండ్రెండణాలు వరకు నప్పులు కొరకుండగా, సహకారసంఘములిచ్చు పండ్రెండున్నరణా వడ్డీప్రకారము బుణములను దీసికొను నా నుండరనియు, అట్టిక వేళ దీసికొనినను వారు క్రమముగా నిచ్చువానకారనియుఁ బలువురు, విద్యాధికులే కాక సాధారణ జనులు కూడ దలచుచున్నారు. వైవిధ్యము కందలి కారణములకు నివియుఁ దోడుగ భావింపవచ్చు కాని వీని యన్నిటికంటె బలవత్కారణ మొందుకలదు. అది బెజవాడ ఆఫీసు చెప్పకతప్పదు. దానినిగురించి వైద్యసకుడు కొంతవరకు జచ్చించి యున్నాడు. ఇప్పుడు బెజవాడ ఆఫీసు నుండి నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకా, పెదవనని గ్రామ వాసులకు వచ్చిన యంత్రప్రయ క్రిందఁజూపించి, ఇంతవరకు జరిగిన సంగతుల దానిక్రింద గలఁబెచ్చెన.

1914 సం॥ మే 21 వ తేదీని బెజవాడలోని కోఆపరేటివు అసిస్టెంట్ కమిషనరీ గారు డి 791 నెంబరుతో చేసిన ప్రాసీడింగు:- నెల్లూరుజిల్లా కందుకూరు తాలూకాలో చేసిన మత్తలసాదు గ్రామ కాపురములు శ్రీరాజా శ్రీరంగభూపాల భారేరాయనిం జమిందారుగారు, మఱి 14 గురు కలిసి యుగ్రామములో ఒకసహకార పరపతి సంఘమును 8 జిస్తరు చేయించవలసినది యిచ్చుకొన్న 14-5-14 తేదీగల ఆర్డరు చదువడమైంది. ఈ ఆర్డరు విచారణ చేసి మాయలాచావీళ్ళ ఇకన్సెక్టరుగారు పంపిన 15-5-14 తేదీగల రిపోర్టును చదువడమైంది.

ఉత్తరపు.

అర్ది దాల్లలో 12 గురు జమిందారుగారినిమాచి మెంబర్లుగా చేరిట్లు కనుపడుచున్నది. జమిందారుగారును వారి యొక్క, దగ్గరి బంధువుగ అగురెండవ దరఖాస్తు దారుని జమిందారుగారి పిల్లకాయలకు చదువునెప్ప ఉపాధ్యాయులను సంఘపు క్యరహరములను బంధువులందులకు పంచాయతీ మెంబర్లుగా నెన్నుకొని యున్నారు. ఈలా యెన్నుకొనుట వలన మిగిలిన గౌరవగ్నండి మెంబర్లు తమ యొక్క అభిప్రాయములకు క్రమముగా తెలియ పరచలేక పోవుచునని తోచుచున్నది. నైకమపరచిన ముగ్గురు మెంబర్లు లేనిది సంఘము రిజిస్టరుచేయుటకు మిగిలిన మెంబర్లు సమ్మతి పడి

యుండలేదు. ఇంతియొకాక జమిందారుగారు సంఘపు మొం గ్గుకు కావలసినసామగ్గును అడ్డాన్సుచేయుటకు పూనుకొని యుండలేదు. ఇటునంటి మెంబర్లతో సంఘము రిజిస్టరుచేసిన యెడల నితరవ్యాంకువారు ఇప్పుడు మెంబర్లుకు కావలసిన ఆప్తును ఇచ్చుటకు సిద్ధముగానుండరు. కనుక అర్దిని త్రోసివేయ డమైంది. దీనిని బూర్గుముగ విమర్శించుటకు నేనిప్పుడు బూరు కొనను. ప్రతి కాసంపాదకులకు నన్ను మనతోచినచో సంపాదకీయ వ్యాసములలో దీనిని విమర్శింపవచ్చు. దరఖాస్తు పంపుకొన్న మెంబర్లలో సంవత్సరమునకు నేయదివేల రూప్యముల యాదాయమువచ్చు మత్తలసాటి జమిందారువారు మొదటివా రుగను, అగ్రాసనాధిపతిగను నున్నారు. సంఘముయొక్క ప్రధాన దళయందు విద్యాధికుడు కార్యదర్శిగానుండుట యావశ్యకము గనుక మెంబర్లు విద్యాధికు నొక్కరు సెక్రటరీగా నెన్నుకొనిరి. మెంబర్లందరు గొప్పపట్టావారులే కాక "జమిందారుగారి పిల్లకాయలకు చదువుచెప్పెడి ఉపాధ్యాయులు" ఉపాధ్యాయులుగా నుండుటకు దోడు నీ గ్రామము లందు గొప్పపట్టావారుడై యున్నాడు. వీరు మెంబర్లుగానుండుట దోషముగాఁ గన్పడుచున్నది. ఈదరఖాస్తును వైకృమలబూరు చేయుటకు కారణము తెచ్చువిగానున్నను, నైకగనబడు నమా ల్యమైన పత్రములో లేనిది యొకటి నే నిందుదాహరింపవలసి యున్నది. చీఫ్ ఇంకన్సెక్టరుగారు గ్రామమునకు వచ్చినది మొదలు, ఇచ్చట సంఘము స్థాపించకుండుటకు నాయనచేసిన ప్రయత్నములును, రయితులకు నాతెండు వెట్టిన భయములును నర్థించుటకది సుయముకాదు. కావలి వెదపవనివధ్య దొంగల భయమునకు నాతెండు రెండు తుపాకులనుగోరగా నొకతుపాకి నిచ్చి పంపుట యొకదోషము. అతనికి మేమిచ్చటచేసిన సత్కారము మఱియొకదోషము. ఆహా! సర్కారుద్యోగములు సహకారోద్యమమునకు నెట్టిసహాయము చేయుచున్నారు! ఈయద్యమము మనదేశమునకు నూత్నము. రయితులా విద్యా గంధములేని మూఢులు. ఎవ్వరోయొక్కరు విశ్వప్రయత్నములు చేసి దినములు, మాసములు, సంవత్సరములు బోధచేసి ఈ యుద్యమమునకు వీరినియ్యకొనునట్లుచేయ, దానికి సహాయము చేయవలసిన రాజకీయోద్యోగులు దీనికెంత సహాయము చేయుచున్నా ?! ఉద్యోగు లిట్టివారై యుండ రి ననుకొనుట యెంతలోపము!

గుంటూరు వరకులు

పోలీసువారు పె్పు ఇబ్బందులు

గుంటూరునుండి ఒకరిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- ఈవైపుల రైల్వేస్టేషనులలో ఎక్కువ యెగుమతి దిగు మతులుగలది గుంటూరు అయియున్నది. మామూలుగా సరకుల పెట్టెనకు పోవుపాటను మరమ్మతు చేయుచున్నందున సరకుల తోలకమునకు వీలుకలుగలేదు. స్టేషను వెనుక ప్రక్క నుండి మరియొకదారి కలదు. దీనిపై సామాన్యముగ ప్యాసెంజర్లు గుఱ్రపు బండ్లు, జట్కూ మొదలగు బండ్లు పోవుచుండును. గుంటూరు యెగుమతి వర్తకులలో కొందరు శ్వేతముఖులును గలరు. ఈరోడ్డు యిబ్బందివలన అందరి సరకులు ప్యాసెంజర్లకుపయోగపడుచున్న రోడ్డుమీదుగా తోలుకొనిపోబడినవి. మొదట ఆటంక పెట్టినను రైల్వేపోలీసువారు శ్వేతముఖుల సరకును మాత్రము అడ్డగింపక వెళ్లనిచ్చిరి. అదేమి పాపమో న్యదేశ వర్తకుల సరకులను మాత్రము వెళ్లనియ్యక పోవుట యేగాక అకూలీలలో కొందరివైన మేజిస్ట్రేటుగారి బెంచీలో చార్జి వాఖలుచేసిరి. సదరు కేసువిచారణకురాగా ఆచార్జి దాఖలుచేసిన హాజీ కాన్స్టేబులుగారు స్టేషనుకుఎడమప్రక్క నున్న రోడ్డుమీదుగా బండిలాగక మరియొకరోడ్డు మీదుగా బండిలాగినందున చార్జి జేసివిన చెప్పెను. పాపము ఈహాజీ కాన్స్టేబిలోగారికి తాను చార్జి చేసిన నెక్లను అగ్గముకానందు నకు మిగులవిచారము. నెక్లనుప్రకారము ఏరోడ్డుగని బండ్లు ఎడమ ప్రక్కగా పోవలయును. అంతేగాని ఒకరోడ్డు నకు ఎడమపార్శ్వమున నుండునట్టి మరొక రోడ్డువైపోవుట కాదు. చార్జి చేసినవారి యొగ్యత యిట్లున్నను, నీ నెక్లనుక్రింద నీచార్జి నిలువకపోయినను మేజిస్ట్రేటుగారు పోలీసువారి యందలి ప్రేమాతిశయమున నీచార్జి నిలువపెట్టుకొను సదు సాయము యోచించుటకు వాయిదా నిప్పించిరి. దే వాను గ్రహమున కత్తెరు రాయి దొరగారి నెంచి మేజిస్ట్రేట్లు శాశ్వతము చదువుకొనిన వ్యాపారము చేసి మేజిస్ట్రేట్లదగ్గర తమ యాటము సాగని పోలీసు వారు తలంచి రైల్వే ఆధిక్రీంద మేజిస్ట్రేటుగారు ఖుషున విచారించునటుల చార్జి మార్చుకొను ప్ర యత్నములు పోలీసు వారు చేయుచున్నారని తెలియుచున్నది.

ఇది ఇంటుండ గుంటూరుచేబరు ఆఫ్ కామర్సు కమిటీవారు రైల్వేట్రాఫిక్ మేనేజరు డి. టి. యస్ మొదలగు వారలకు రైల్వేపోలీసువారు అన్యాయముగ సరకుల మోతకు పెట్టుచున్న యిబ్బందులను గూర్చి తెల్లగ్రాములనిచ్చిరి. ఆ యధికారులు దయాశీలురునుస్వభావులుగుటచే వెంటనే స్టేషనుమేన్లగు మొదలగువారికి మామూలుగా సరకులనుతీసి కొనిపోబడు రోడ్డుమరమ్మతు చేయునంతకాలము పాసెంజరు రోడ్డున శ్వేతముఖుల సరకులతోపాటు అందరి వర్తకుల సరకులనుకూడ పోనియ్యవలసినదని తంతివార్తలనంపిరి. కాని ప్రస్తుతము గుంటూరు రైల్వేస్టేషను పోలీసు సబ్ ఇన్స్పెక్టరు గారు తాము ఆవైయధికారుల యాజ్ఞల నుల్లంఘనజేసి ఈ బండ్లను ఆటంకపరచుచు స్టేషను మేష్టరు గారెన్ని విధముల వారింపినను వినక తన డిపార్టుమెంటు వైయధికారులనుండి యంత్రపులు వచ్చువరకు బండ్లను పోనిచ్చుట లేదనిచెప్పి కూలీలను బాధించిరి. పాపము ఆసాయంకాలమునకే. ఆవై యధికారులనుండి ఈయనగారు తమ యావడతనుగూర్చి మంద లింపబడిరి. ఈలోపుననే చేంబరుకమిటీవారు బెజవాడలో డి.స్ట్రక్చరల్ ట్రాఫిక్ నూపరిం తెండెంటుతో మాట్లాడుట తటస్థించె ను. వీరు యీచ్చి ఉద్యోగస్థులగు సబ్ ఇన్స్పెక్టరుతో మాటలా డుట గౌరవహీనమని చెప్పెను. నీతనివర్తనమునకు చింతించిరి. ఆతరువాతనే ఈసభు ఇన్స్పెక్టరు మందలింప బడుట. ఈసభు ఇన్స్పెక్టరుగారు ఇంతటితో తృప్తిబొందక రైల్వే స్టేషనుకు వెనుకప్రక్కననున్న మంచిగట్టిగానుండు మెటల్ రోడ్డుపైన బండ్లను పోనియ్యక ఈరోడ్డునకు ఎడమప్రక్కన చిన్న పెట్టెనకు ప్రక్కనున్న మార్గమున పోవునటుల నిర్బంధించుచున్నారు. ఈరోడ్డు సాధారణముగ గట్టిమట్టిరోడ్డున కంటె మెతకగానుండి గుంటలు, పూటలు గలిగి బరువుబండ్లకు కష్టము గలిగించుచున్నది. బండ్లు వీనిలోఁబడి గంటలకొని కూలీలు ప్రయత్నించినను బండ్లు వెలుపలకు రాలేక పడుగుకుకూలీలు కేకలతో సహాయముజేసికొను నీకలవరింతుల యీసభు ఇన్స్పెక్టరు వేడుకగాదలచినటుల భావించుచున్నాము.

ఈవిషయమును రైల్వేనూపరిం తెండెంటు గారికి తెలియజేసిరి. ఈసభు ఇన్స్పెక్టరు ప్రజలకు అక్రమముగ నిట్టి యిక్కట్టులు గలిగించి తుదకు తమనాకరికి భంగము కలిగించుకొనుటకంటె ప్రజానురాగవర్తి యై తమయధికారుల యాజ్ఞలను నెరవేర్చుచుండిన ఉభయాలకు శ్రేయస్కరము.

గ్రామాధికారులు

వారసత్వపు హక్కులు.

శర పున్నయ్యగారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:- జూలై నెల 2, 3, 8 తాీఖులందు ప్రకటించిన ఆంధ్రపత్రికా రాజంబున వైశిక్ కతో వ్రాయబడిన వ్యాసము లలో రెండు మూడువ్యాసములు వ్రాయునపుడు, గ్రామ మునసభ విషయములో కొంతపక్షపాతము వహించినటులదోచుచున్నది. అందు గ్రామమునసభ తెలివిగల వాడయిన కరణీక మునకు అడ్డవచ్చునట. గ్రామమునసభులు కరణములకు పోటీ గావచ్చి ఎచ్చటయిన కరణీకములు చేసినారా? విచారించిన నూటికి ఒకడుండునేమో? ఇంకను గ్రామమునసభు తెలివిగల వాడయిన మాగుమనకు రెండు రూప్యములు వేతనముగల కరణీకమునకు ప్రాలుమాలునట. గ్రామమునసభునెలకు పదిరూప్యములు వేతనము వదలి రెండు రూప్యములకు ప్రాలుమాలునా? మునసభు అధికారముకన్న కరణము అధికారమునం చెక్కున స్వాతంత్ర్యమున్నదా? కావున కరణీకము నపేక్షించరనియే నానమ్మకము. ఒకకరణము నస్పెండు చేయబడినపుడు, మునసభులు దరఖాస్తులు చేయుచున్నారా? ఎవరని విచారిం చగా తనతాబేదారులే దరఖాస్తు చేయుచుండిరి. "సింగ మెప్పటికిని సమీపముందలి నక్కమునదలి ఏనుగమాంసమునే గోరునుగాని, వేరుగాదను సామెతమరువకుండుమగాత. పూర్వ కాలమునందుమునసభుల కెచ్చటను గౌరవమే లేదనివ్రాయుట కడు విచిత్రము. నెల్లూరు జిల్లాయందు నాకెక్కువ అనుభవ ములేదుగాని గుంటూరు జిల్లాయందు మాత్రము మునసభులే కరణములకన్న నెక్కువ ఉన్నస్థితియందున్నారు. అమాని భాషలులో కూడ, గ్రామములోనికి జనినోడిదారులు. వారితా బేలు వచ్చిపప్పుడు ముందుమునసభుల పీఠిపించి తగునస్మా నంబోవరించి తదుపరి గ్రామకరణముల సహాయనించుట అందఱకు తెలిసినదే. ప్రతి గ్రామమునందును, జరుగు చిన్న నేరములను మునసభులు, పెద్దకాపులు, వీర్యానించుచుం డుట ఇప్పటికిని జరుగు సంగతియే కదా. గ్రామకరణములు

ఎచ్చటనయినను తీర్పుచెప్పిస్తావా? అందుభర్త వేరే ఒక కట్టుపడ త్రోయబడును. స్వల్పకార్యముల యందును ధనాపేక్షగల వారలయందు నెటుల ఇతరులకు నమ్మకము గలుగ గలవో చదువరులే ఊహించుకొనవచ్చును. పూర్వకాలమున ముసల బులు నామకార్యమని వ్రాయుటకూడ విచారణీయమే. సర్వాధికారములు కరణములే నెగ్గిపోయెను. ఏమి పీనుగ్రామములో పెత్తనముచేసి రనెదమా? అదియునున్న. వెనుక ఆమాని చాపతులలో రాజుల సామ్య వనూలుపరిచి పంపిరనెదమా? అదియును శూన్యమే. గ్రామమునందలి చిన్న నేరముల విచారింపి రనెదమా, అదియును పూజ్యమే. ఇక నేమిట పీరికి గల సర్వాధికారము? గ్రామమునకు గల సర్వవిధముల లెక్కలు తనయొద్ద నుండుటచే రైతులకు పనస్పరము తగాదాలు కల్పించి రయతులను ఖర్చు పాలుసేయుటయే పీరికిగల సర్వాధికారము. గ్రామముననుబట్టి కూడ కరణము చెప్పినట్లు వినునట. ఏమి ఈ విచిత్రము? ఎచ్చటనైనా నిశాని గల గ్రామముననుబట్టి చూచి ఈ లేఖకుడు వ్రాసినట్లుల తోచుచున్నది. కరణములకు ఈ రోజులలో పలుకుబడి యను నాదాయము మాత్రముగలదట. ఇంకను ఏమి ఆదాయము కావలయునో ధనము కావలయును కాబోలు? ధనమును ప్రతి రైతు నేదియో ఒకరూపమున నిచ్చుచునే యుండును. “కరణముల ననుసరింపక విరసంబున తిన్నతిండి వికటించుజూరీ” యని మన పూర్వులు చెప్పియున్నారు. పలుకుబడి అనరైతులందరు స్వాధీనలేకదా? ఇక వెనుక స్వాధీనము కావలయును? ముసలము కావలయును కాబోలు. రైతులులందరు స్వాధీనమైన ముసలము అననెంత. ఏమిచేయగలవో చదువరులకు వదలుటయేనది. గ్రామముననుబట్టి తెలివి గలవారయి నందున గ్రామకరణములు దుష్ప్రభుత్వముల కొడి గట్టుచుదట ఎంతటి న్యాయమో చూడుడు. మగడు కొట్టినందుకు నేడ్వ లేదుగాని తోడికొడలు చెప్పినందుకు ఏడ్చినదను సామెత. ఇచ్చట సార్థకతగాంచుచున్నది. పీరి సహన మెంత క్షామ్యమో యోజింపుడు.

ప్రాఫెసర్ ఎమ్. రంగారావులు.

రావు బహదూరు మూలము రంగారావులవారు రాజధాని కళాశాలాధ్యాపకత్వమును మానుకొనుటకు దొరతనము వారు సమ్మతించినటుల మాచదువులకు తెలిసియె యున్నది. మహానీయుల నెటులు మిక్కిలి బీదకుటుంబములనుండి స్వకీయ శక్తిచే వృద్ధిపెచ్చియున్నారు. వీరును ఆతరగతిలో చేరినవారే. కర్ణాట దేశీయులగు వీరు సుమారు 1862 వ సంవత్సరమున జన్మించి బాల్యమునుండి యాంగ్లవిద్యను క్రమముగా నభ్యసించుచు 1881వ సంవత్సరమున బి. ఏ పరీక్షయందు తీర్పులైరి. ప్రకృతి కాస్త్రమునందు పీరికి చిన్నతనము నుండియు నభిరుచి చాలమెందు. వైద్యకాస్త్రము నభ్యసించ దలచి ఎమ్. బి. సి. ఎమ్ క్లాసునందు సుమారు మూడుసంవత్సరములు చదివెరి. కాని ప్రకృతి కాస్త్రాభిలాషచే దానిని విడిచి కళాశాలంబోధకులుగ నేర్పడి యందుండి 1891 యందు ప్రకృతి కాస్త్రమునందే ఎమ్. ఏ పరీక్షయందు రెండవ తరగతిలో తేరిరి.

తరువాత వారు కొంతకాలము తిరువాన్కూరు మహారాజావారి కళాశాలయందు రసాయన శాస్త్ర బోధకులుగ నుండిరికాని స్వాతంత్ర్యాభిలాషలకు వారి కవటి యుద్యోగ మంత యుచితముగ గన్నట్టి నందున దానినివదిలి రాజకీయ కళాశాలందే యప్పటినుండియు పనిచేయుచు వచ్చిరి. రాజ మహేంద్రవరమునందు వీరు రెండుసార్లు ప్రకృతి కాస్త్రముఖ్యోపాధ్యాయులుగ నుండిరి. కుంభకోణమున రసాయన కాస్త్రబోధకులు కుండుగను రాజధాని కళాశాలయందనేక కాస్త్రముల బోధించుచును పనిచేసి సంవత్సరముల నుండి సంస్కృత భాషాకాస్త్రమును బోధించుచున్నారు. శ్రీరామానుజాచార్యుల వారి గీతాభాష్యమునకు వీరుచేసిన అంగ భాషాపరిచయమును జూచి ప్రాచ్యభాషాకోవిదులగు పాశ్చాత్యులలో నగ్రగణ్యులగు మాత్రు మల్లమగారు గమితానంద మొందిరి. వారి సర్వతోముఖ పాండిత్యమునకు మెచ్చి దొరతనము వారు వారికి రావుబహదూరు బిరుదము నొసంగిరి. తరువాతి వారు ప్రాఫెసర్ అను గౌరవ బిరుదమును కూడ నందిరి.

సంఘ సంస్కరణమునందు వారికిభిలాషకలదు. ఆంగ్ల భాషయందు వారికిగల సహజమైన ముగ్ధ వాగ్దాటితో సాంఘికోన్నతా దర్శములను గూర్చి యనేకోపన్యాసముల నిచ్చియున్నారు. వీరి గాంధీర్యమును బౌద్ధార్యమును సర్వతంత్ర స్వతంత్రతయు, వీరి వచనములందెల్లడల ప్రతిఫలించుచుండును. వారి యుపన్యాసములు భావ గర్భితములుగను,

సారవంతములుగను ఉండునటకు 1904 యందు దక్షిణ హిందూదేశ సంఘమువారి ప్రభుసమన్వేషమునందలి వారి యధ్యక్షపన్యాసమే తార్కాణము. విద్యార్థులకు వారి యందును ప్రేమకు మితిలేదు. వారి బోధనాశక్తి యత్యాశ్చ్యోకరము. వారి ముందాగ్నేయలీ పదవికి తెచ్చియుండిన యప్రతిష్ఠను పోగొట్టుటయేగాక, సంస్కృత భాషా కాస్త్రముల యాన్నత్యమును స్వాతంత్ర్యమును స్థిరపరిచి. ఇప్పుడు క్రొత్తగా మన విశ్వవిద్యాలయమునందు నెలకొల్పబడిన బి.ఎ. ఆనర్సు సంస్కృత పరీక్షకును ప్రాచ్య బిరుద పరీక్షకును చాలవరకు వారేకారకులుగ నున్నారు. దొరతనమువారి ప్రాచ్య లిఖిత భాండారమును వృద్ధిచేసి మన దేశభావలకు మహోపకార మొనర్చిరి. సంస్కృతాంగ ద్రవిడ కర్ణాటాంధ్రాద్యనేక భాషాకోవిదులగుటచే వారు రిజిస్ట్రార్ ఆఫ్ యుజుక్ ఉద్యోగమునకూడ చాలతృప్తికరముగ నిర్వహించు చున్నారు. కిరికొండభాషయందు గౌరవముకలదు. గ్రామ్యవాదులకు మి యనకు సమ్మతముకాదను సంకల్పింపకనే సందర్భమున చెప్పవలసి యున్నది.

కొండలు మనవారివలె నాంగ్లేయోన్నతోద్యోగయులకు పరతింక్రులై యుండుట యన్నవారి కసహ్యము. ఇంత క్లాపూపాత్రముగా 30 సంవత్సరముల నుండి కార్యము నిర్వహించిన వారికి హౌందవ విద్యాకాఖయందు స్థిరప్రవేశము నీయక యసమర్థులైన యాంగ్లేయులకే ఈయద్యోగముల నిచ్చునధికారుల పీఠస్థానము పోగేయపడి యాశ్రయింపవలెరి. రాష్ట్రీయవిద్యాకాఖకు ప్రతినిధులుగా నియమింపబడి పోతు నద్యుకు కమిషనువారి యెదుట వారిచ్చిన సాక్ష్యము దేశీయులందరిచే మెచ్చుకొనబడి విద్యాకాఖయందు దేశీయుల పీఠస్థితిని వెల్లడించుచున్నది. రాష్ట్రపతుల నిరంతరము 80 సంవత్సరములు విశేష శ్రేణి భూయిష్టముగ తమయుద్యోగము నాంగ్లేయులకేగాక యసహాయముగ నిర్వహించవలసియుంటయు, విశ్రాంతిని గౌరవమును ప్రజ్ఞాప్రకటనస్థానము నిచ్చు ప్రిన్సిపాలు మొదలగు కార్య సర్వాంగకోద్యోగముల నీయకుండుటయు, తమయుద్యోగమును వదలుకొనివిశ్రాంతినుభవింప రంగారావులవారు నిశ్చయించుకొని కొన్ని నెలలక్రిందటనే దొరతనమువారికి తెలియజేసి, కాని, వారియభిప్రాయము సంగీకరించియు, ఆస్థానమున మరి యొకరి నింతవరకు దొరతనమువారు నియమింప జాలకుండుటను జూడ రంగారావులవారు మానుకొనుట కలన విద్యాకాఖయందెట్టిలోపము కల్గినదియు తెలియజగును.

ప్రస్తుత మెవరు నియమింపబడినను ఈ పదవియందలి లోపము తీరదనియంద అంగీకరించినదే. ఓపర్టునంటే యాంగ్లేయుల నాస్థానమున నియమింపకుండుటయే దేశీయుల ప్రభుత్వ ప్రార్థన.

ద్విపద కృతులు.

(జేటూరి ప్రభాకరకాశ్రి గారు.)

మనతెలుగులలో విరివిగా ద్విపదగ్రంథములున్నవి. వానిలోఁ బాల్కురికి సోమనాథుని గ్రంథములును, రంగనాథుని గ్రంథములును దొల్లటివి. ఈయిద్వర రచనము నందును భేదము కన్పడుచున్నది. సోమనాథుడు ప్రాసయతి నుపయోగించుకొన్నాడు. రంగనాథుడు ప్రాసయతిని బహుశ్రు జించినాడు. మతభేదము నైత్యగ్రంథములందు నూచింపఁబడెనాయని పరిశీలించితిని. ఎక్కడను ప్రాసయతికూడదని కానరాలేదు. కూడుననియును గన్నడలేదు. కాని ప్రాసయతి లేరీ పద్యముల కన్నింటికిని ప్రాసయతి, సార్వత్రికముగాఁ గూర్చుంటున్నది. ఈనియముచొప్పునఁ జూచుకొన్నచో ద్విపదకుఁ బ్రాసయతి చెల్లరాదు. మఁ జరి (ద్విపద) లందుఁ గొన్నింటిఁ ప్రాసయతి గూర్చుంటిని. కినికొఁ ప్రాస నియములేదు గావుననే కూర్చుంటి ననవచ్చును. కృష్ణదేవరాయలకాలమునాఁడు తాత్పర్యక చిన్నన్న యష్టమహిషీ కళ్యాణమున

“యతులలోపలఁ ప్రాసయతి తిక్క నకల
యతులుఁ జెల్లును బ్రయోగాను సారమున,
అను లక్షణంబులనువొంది సుకవి
జనుప్రయోగైక శేషమై నెలయు.”

ఇట్లు ప్రాసయతి లేదన్నాడు. ఈలక్షణము సుకవి జనుప్రయోగైక శేషమే యనియొక జెప్పినాడు. ఈతఁడు సోమనాథుని గ్రంథములఁజూచి యుండలేదు గాఁబోలు. లేక, సోమనాథుడు సుకవి కాడనియే లెలఁచినాడేమో గదా.

సోమనాథుడు బసవపురాణమునఁ ప్రాసదశి నుపయోగించిందులకు ప్రజాపరుడైన కాలముననే గూర్చింపడి

తులు వెక్కిరించెట్లును, సోమనాథుడువారిని జయించి నట్లును బిడుపర్తి బసవక చెప్పినాడు. కావున నిది యప్పటికే వింతగాఁదోచి సోమనాథుఁడెట్టి సమాధానము చెప్పెకో! ఆరయదము.

పండితా రాధ్యచక్రత్రమం కల్లున్నది.
“జాతులు మాత్రాను సంధానగణవి
నీకులు గాన యనియత్నగజై”

నియును “ప్రాసోవా” యనియు “యతిర్యా” యనియుఁ జెప్పి గంగోవినిహితోక్తి గాన ప్రాసమైనను యతివైకడయైనదేనిగా నిలిపిఁ—

బసవ పురాణము రచించిన తర్వాతనే పండితారాధ్యచక్రత్రము నాతడు రచించెను. ఆపూర్వ పండితుల వెక్కిరింపునకు సమాధానమే కావలయు నిది. ఇందు “అనియత్నగజై” “ప్రాసోవా” “యతిర్యా” అని మూడు సంస్కృత నూత్రములు దాహరింపఁ బడినవి. యతిప్రాసములు రెండింటినిగూర్చి తెలుపుగ్రంథ మార్గభాషకు సంబంధించినదే కావలయును. ఆ గ్రంథముపేరేమో, కర్తయెవరో తెలియదయ్యెను. సోమనాథుని నాటికల బూర్వమే యతిప్రాసములనుగూర్చి కూడ నింత విస్తృతముగాఁ దెలుపఁ జాలిన నూత్ర గ్రంథము వెలసి యుండెనని దీనివలనఁ జేలుచున్నది. అది నన్నయ భట్టారకునిదో, యంతకుం బూర్వునిదో కావలయును. లక్షణము నుదాహరించి సోమనాథుడు ద్విపదలోఁ ప్రాసయతికూడునని సిద్ధాంతీకరించివాడు. రంగనాథులు ప్రయోగింపకున్న నేమి? నేఁ డు కొందఱు ముగ్ధుల పండితులు వెక్కిరించు చున్నారు. సోమనాథుని చూపిఁ త్రోవను ప్రాసయతితో రచింపఁబడు ద్విపదకృతులను వెక్కిరింపఁ బోవుటపోలదు. ద్విపదకృతులందుఁ ప్రాసయతియును గూడునని సోమనాథునిగ్రంథములు రాధాంశలుచుచున్నవి.

ఆంధ్రభాషకు సంబంధించిన విలువగల విషయమొకటి కూడ దీనివలన వెల్లడి యయినది. సంస్కృత నూత్రరూపమున యాంధ్ర లక్షణగ్రంథము, తిక్కనాదులకుఁ బూర్వమే వెలయుండుట!

స్త్రీ విద్య.

పరిశ్రామిక పాఠశాల.

తిరుచీవివాహము, విధవావివాహము, మతాంతర కన్యాతరులతోడ సంబంధము, సప్తస్త్రీభోజనము, మున్నగువాని నాడేమింపువా రనేకులున్నను, వెనుకటికలె “ఇస్సీ! ఆడుదానికేమి, చడువేమి? మగవానిని మూలఁగూర్చుండజెట్టి, చొక్కా తలగుడ్డలందొడిగి కచ్చేరీలకువెళ్లి సంసారింపఁబోవునా? అనిచెప్పవచ్చును చాల అరుదైరి. బాలురు, బాలికలు, వీరికిగల విద్యాభ్యాసోద్దేశములలో నొకకొంత భేదమున్నదా, వారికి సామాన్యముగఁ దెలిపితేట లధికమై, బుద్ధి వికసించి, సన్న్యాసువలంబించు సదాచార మలకడుటకు విద్యాభ్యాస మాశ్రయమని యెఱిగి, ఇప్పుడు సామాన్యముగఁ దలిదండ్రులై ధర్మగుతులకుంబలె సుతలకు సయితము విద్యాభ్యాసమునకుఁ దగిన యత్ని ములు సేయుట సహజమా? నిటువేడికమున నల్లాడువాడును పూర్వాచారలగు వైదికులును గూడ తమపాలికలను ఇచ్చుడి పుడు చాల సహజ భావగుంపాదన యొక్క సారమార్గిక లోకికలాభములను గమనించుచో ముగ్ధునేని వేరెముల నార్జించుటకుఁ ములను సంగ్రాహింపించుటకైన యును. శ్రీ లోకొక కొకపరిశ్రామి కంగదేయలు ప్రయత్నించున తత్పరిశ్రమలనుం దభ్యాసముగ నిర్వహింపఁబడును. ఈపాఠశాల చేయుట; కుట్టుపని; గుండెల తేయుట; కేయిగియారము; మృతచేయుట; మున్నగు మము జయప్రదముగు ప్యాలకును, దేశమునకును బల యూహించుట విషయి; ద్రొక్క మదరాసీలు చెచ్చి, యందు పృథాక సమగు పరిశ్రమపనులుకు యత్నంతాకళ్ళ

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రనామ సం॥ గ్రామణ బంగళు

సోమవారము.

హైందవప్రజల యుద్ధ ధర్మము.

యూరపుఖండమునందు మహాసంగ్రామము తలపని శలంపుగా నారంభమైనది. ధర్మ సంరక్షణము బ్రతిపాదనామయము రణరంగమునందు ప్రవేశించింది. సాధుభక్తతాణము దుష్ట వినాశము నొనర్చుచున్నది. ఆ విజయ సంరక్షణము మహా సామ్రాజ్యము. మహాసామ్రాజ్యముల బలము స్వల్పరాజ్యముల రక్షణమునకై వినియోగించుట న్యాయము ధర్మము. వాని వినాశమునకై వినియోగించుట అన్యాయము అధర్మము. జర్మను సామ్రాజ్యము సర్వరాజ్య సామరమును జేసి మహాసామ్రాజ్యమును హిందగోరుచున్నది. జర్మనీకి కృష్ణాభాగమును దురాశాభాగమును జేయుటకు బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యము మాత్రము చాలియున్నది. తటస్థముగనున్న బెల్జియము హామీలపరిచయము సయితము ధ్వజమెత్తినది. నిర్లక్ష్యముగా ప్రాంత శక్తియందున్న ఫ్రాన్సు చేతముచే జర్మను ధ్వజమెత్తినది. ఈ దుండముల నడించుట బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యముయొక్క ధర్మము. అప్పుడు ప్రతిపక్షమునకై సామోసాయమును పయోగమును బ్రతిఘటన పోరాటములు దండనోపాయమును నవలంబించిరి. ప్రతిఘటన జర్మను, ఆస్ట్రియా, రాజ్యములుగాక మిగిలిన రాజ్యములన్నియును జర్మను కాజ్యమును నిందించుచున్నవి. బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యమును స్థాపించుచున్నది. ప్రశాంతిశక్తియందున్న తరుపై నితరులు కత్తిరి గట్టిచు జర్మనుచేత వచ్చిన వచనము తెలిసి మోనము చేయజాలవు. "వరాహాక్షరసాక్షి మానవలసి యున్నది" అను జర్మనుచేత వచ్చిన వచనములను, "మహామతయును విశాచమయమైనను జర్మనులు దుష్టముని గాపాడుకొనెదరు" అను బ్యూరోగారి ప్రతిజ్ఞయును, "మహాయతను బట్టించుచుగాని సామర్యమును బట్టించనోరవు. యుద్ధాలేము నందు గాని వారి కట్లాటోపముల ఫలము తెలియదు. యుద్ధమునలగలిగెడి యుద్ధము నిరంతరము ప్రతిఘటనలకులు బాగుగ గుర్తించుచు వచ్చిరి. ఆంధ్రనామ సం॥ గ్రామణ బంగళు అను, ధర్మమును గాపాడుకొనుటకును, ధర్మమును గాపాడుటకును యుద్ధమునకును, సామ్రాజ్యమునందలి సకల ప్రజలనును యుద్ధమునకును పాల్గొనిన దండయాత్రను యుద్ధధర్మమును జేయుటకును యుద్ధధర్మమును జేయుటకును.

నగు సకల ప్రదేశములనుండియును యుద్ధము ప్రభుభక్తిని ప్రకటించు సందేశములు రాజప్రతినిధికి వచ్చుచున్నవి. సంస్థానాధీశులు, అంగ్లహైందవులు, హైందవులు రాజభక్తిని సేవాభక్తిని బ్రకటించుచున్నారు. కాని రణరంగమునందు హైందవుల సహాయమును గోరు తరుణమువచ్చుచున్నట్లుకు నీలులేదు. మహాసంగ్రామమును సత్యంతసామ్యముతో నిర్వహించుటకు బ్రతిఘటనములు చాలియున్నవి. హైందవులు వర్తమాన సంగ్రామమునందు పాలును వైకొనుటకు సమయముగాని దేశముగాని తగియుండవు. హైందవుల రోజు తాపము సంతకనీయమైనను ననుసాన యోగ్యముగాను. హైందవులు వర్తమాన సందీగ్ధావస్థయందు దమరాజభక్తిని జూపుటకు మార్గాంతరములు గలవు. గలవు. ఆమార్గముల నవలంబించిన ప్రజలును నాయకులును జన్మభూమికిని బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యమునకును మహాపాపకారమును జేయజాలుదురు.

ఈన్న సోదీనినది' అనిన, 'దూడనుగట్టివేయుము' అనివలసరించెడి అజ్ఞులు లోకమునందంతటను గలరు. యుద్ధమునందొక మూటముగ్గలను చంక జెట్టుకొని పోవోవువారు గలరు. ఇతరులను నందించి ద్రవ్యము నాపించువారుగలరు. ధర్మమునొచ్చించి బాగ్యనంతులగువారు గలరు. ప్రజలయందు సంతోషమును బుట్టించి సంతోషించువారు గలరు. ద్రవ్యమును దాచిపెట్టి దారిద్ర్యమును నృధి చేయువారు గలరు. దేశహితమును గోరునాయకులును, విద్యావ తులును, యుద్ధముయొక్క యథాగతిని బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యముయొక్క మహాబల సంపదలను ప్రజలకు జెల్పుచువారికి విశ్వాసప్రత్యయములను నిరంతరము బలపరచుచుండవలసియుండును. దురాశాభావమున వర్తకులవలన సామ్రాజ్యజనుల కనవరమైన యాహారపదార్థముల వెలులు హెచ్చుకుండునటులు కట్టుబాటులను జేయవలసియుండును. ప్రజాశాంతిసాఖ్యముల కనుకూలములైన మహాత్మావ్యములను జేయుట కుత్సాహనంతులకనకాశములుగలవు. వర్తమాన సంగ్రామమునందు రహారము 20,00,000 పై నికులు రణరంగమునందు జేరసలసియుండును. సేనానిసహాయము రణరంగమును జేరుటకును (చేరిపోరాడి నెలుపోడులను నిర్ణయించుటకును) కొంతకాలమువట్టును. జయమును గొనిన పక్షమునందును నాపన్నిమగ్గుల పేకులుండుట సహజము. రణరంగమునందు మృత్యుదేశత తొండవమాడుచుండును. దేశహితార్థమై ప్రాణముల నర్పించిన మహావీరులు ధన్యులు. కాని, యింటనున్న భార్యాపుత్రాదులు, దీనులు. వికలాంగుల యొక్కయు, రోగుల యొక్కయు, తీవ్రవేదన దుస్సహము. ఆన్యురవేదన నాపుటకు ధనము ముఖ్యము. రణరంగము కింక హైందవులకు సహాయమును జేయుట కనకాశములేక పోయినను దీనులకు సహాయమును జేయుట కనకాశముగలదు. అసహాయమును జేసి హైందవులు బ్రతిఘటన సామ్రాజ్యముకట్టగల బాధ్యతను దీర్చుకొనవలసి యుండును. ప్రజలు యథాభక్తిని ద్రవ్యమును సమకూర్చి యుద్ధమును జేయుచున్నవారి సహాయమునకై పంపుట యుక్తముగ నుండును. ఈద్రవ్యము వికలాంగుల కొరకును, రోగులసౌకర్యము కొరకును, వాడబడునగాని యుద్ధమునకై వినియోగించబడదు. శ్రీబాబ్బిలి మహారాజగారు లక్షరూప్యములనిచ్చి శ్రీమతులక్ష్మీమంగమును జూపుచున్నారు. ప్రజలును ప్రజానాయకులును వారిమార్గము నవలంబించి ద్రవ్యమును సమకూర్చిన హైందవులు కేవలము వాగ్రూపముననెకాక క్రియారూపమున సయితము ఆపత్నము. యమునందు బ్రతిఘటన సామ్రాజ్య సౌష్ఠవమునకై తోడ్పడి సామ్రాజ్యనివాస ధర్మమును నిర్వహించున వారగుదురు. పత్రికాపాఠకుల కీవిషయ

మై యుత్సాహముగలదేని ఆంధ్రపత్రిక కాపక్షమున నొక నిధిని స్థాపించుటకు పత్రికానిర్వాహకులకు సంకల్పము గలదు. పత్రికాపాఠకు లీయువ్యమును నెరవేర్చుటకు ప్రార్థనలు.

నేటి వార్తలనుబట్టి బెల్జియమునకు మహాహానముధ్యమున కొంచెము విశ్రాంతిగలిగినట్లు తెలియనచ్చుచున్నది. ఇకను లీజుకోటలముట్టడి సాగునట్లు తెలియచున్నను ఫ్రాంసువారు కొంతకొంత బెల్జియము బరువును తగ్గించుచున్నారు. ఫ్రెంచిదళములు బ్రుస్సెల్సునకు న్యాపించినవి. ఇతర ఫ్రాంతములను ఫ్రెంచివారికి విజయమయినది. ఫ్రెంచి పోలిమే దాటి ఆల్సేసు గోల్డ్ బ్యుక్సు అనుస్థానమున ఫ్రెంచివారికిని జర్మనులకును మహాయుద్ధము జరిగినది. జర్మనులు పూర్ణముగా నోడి పోయినారు. వారిని వెన్నంటితేమి ఆల్సేసు దక్షిణ భాగమున దేశమధ్యమునందు మట్టాసెను నగరమును ఫ్రెంచివారి రాక మించుకొనినారు. ఆల్సేసు ప్రజలు ఫ్రెంచిపక్షమున నమిశోత్సాహము చూపుచున్నారు. కొద్దికాలములోనే ఫ్రెంచిపక్షము వహితురనుటకు సందిచుములేదు. జర్మనీవారు ఫ్రెంచివారు మూడుపడినచట్టచే లుక్సెంబర్గు నదలి చనినారు. రుష్యాతో పోరాటమునను జర్మనీ పరాభవమందినది. జర్మనీరాజధాని బర్లినునకును రుష్యారాజధాని పెటెర్స్ బర్గు బర్లినునకును మధ్య నుండు రహదారిలోగల ఇక్సు హుమరు అను చోటనైన యుద్ధమున జర్మనీ దెబ్బలుతినినది. ఆస్ట్రియాకును నిట్టి గతియేవట్టినది. సర్వియా సరిహద్దులనుండి వెళ్ళివచ్చుటకాక ఆస్ట్రియా నోవా బజారు, సజకులను ప్రాంతములలో తన సరిహద్దులనుగూడ మానుకొనినవిచ్చినదని తెలియుచున్నది సర్వియావారు బోస్నియాలోని విషుగార్డు అను స్థానమును పట్టుకొనిరి. దీనికిని హత్యజరిగిన సారజోకును నేబడిమైస్సును నేమో. జర్మనీయిం గ్గాండు పోరాటమును గూర్చి నాయదగిన విశేషములు లేవు. ఇంగ్లాండు ప్రతిదివమును లోకపు పదిచెరగులనుండియు సానుభూతి సాయముల నందుచున్నది నేటిదినము విజయనగరము రాశిగారి యత్యుత్సాహ లేఖను ప్రకటించి యున్నాము. ఇంగ్లాండు హైందవ శ్రీలసాను భూతితోగూడ గడింపు చుండజర్మనీ ఇంకను తన్నెదిర్చి పోరి పేరు గాంచిన బెల్జియమువారిని వట్టి బెదరింపు బెకరించి యురదించుట లోనే ప్రవర్తించుచుండుట హాస్యాస్పదము.

కడపజిల్లాకుచేరిన ప్రాంతము పురమునందలి కొందర యుత్సాహముచే ప్రకటించబడుచున్న ఆంధ్రచంద్రికయను వార పత్రికయొక్క మొదటి సంచిక మాకార్యక్లాపము నలంకరించినది. దత్తనుండలములును నిట్టి ప్రయత్నములచే మేము కొనుచుండుట శుభసూచకము. ఇదివర కీమండలముల నప్పుడప్పుడు బహు స్వల్పకాలము జీవింపగలిగిన పత్రికలు కొన్ని వెలసెను. అందు కృషి మాత్రము కొంతకాలము మంచిపనిచేసి పేరుపొందెను. ఈ మండలములలో విద్య తక్కువయై ధన సాహాయ్యముదొరకుట కష్టమయినందున పత్రికలు ఉత్తర సర్కారులంధువలె బహుకాలము నిలిచినవి గావు. నేడు ప్రారంభమయ్యుండు నవీనోద్యమము దత్తనుండలములలో నుత్తమ ధనసంతులుడు ప్రొద్దుటూరున ప్రారంభమయి యుండుటచేతను ప్రారంభించినవారు ఇదివరకు పరిశ్రమచేసి పరిసర మండలములలోను ఇంకను దూరభూములలోను సానుభూతిగడించి యుండుటచేతను అంతియేకాక దత్తనుండలములందును విద్యాభివృద్ధి మునుపటి కంటె నెన్నియో రెట్లెక్కువయై యుండుటచేతను నిప్పటి యుత్సాహముతో నీయూంధ్రచంద్రిక నిర్వహింపబడినయెడల తప్పక వృద్ధికాంచగలదని నమ్ముచున్నాము. వృద్ధికాంచగాకయని, వయసున పెద్దలట, మగు హైందవాచారము ననుసరించి దీవించుచున్నార

బరోపా మహా సంగ్రామము

క రా ను వారి దిగ్విజయము.

జర్మను సేనలు పారిపోవుట.

ఇంగ్లాండు.

వేల్సు ప్రాంతము.

యధముల్ దెబ్బలు తగిలిన వారి కుటుంబముల నిమిత్తమై వేల్సు ప్రాంతము జను చేయుచున్న ఘంతునకు 400,000 పౌనులు జను యైనది.

వెస్టు మెక్స్టర్ ప్రాంతము గారి విరాళము.

లండను ఆగష్టు 9:—వేల్సు ప్రాంతము జను చేయుచున్న ఘంతునకు వెస్టు మెక్స్టర్ ప్రాంతము గారు 15 వేల పౌనుల నిచ్చిరి.

సవరణ:—లెడ్ ఫో గార్డలు యిచ్చినట్లు ప్రకటించబడిన 18 వేల పౌనులను శ్రానేడెరు గార్డల చే నీయబడినవి.

నెండిఖర్ దు.

లండను ఆగష్టు 8:—దొరతనము వారు కొనుటచే వెండి యొక్క ఖరీదు 1 పెన్సి హెచ్చిరి.

ఆస్ట్రేలియా వారు.

మనము బ్రిటిషు వారు.

మెల్బూర్న్, ఆగష్టు 8:—ఆస్ట్రేలియా ముఖ్యమంత్రి గారగు కుక్ గారు ప్రకటించిరి:—ఎల్లీకన్వేషుల వైషమ్యం బిచ్చి, ఎంఘువు వైషమ్యం బిచ్చి, ఈ యుద్ధమున కడతేర్చుకొను. బ్రిటిషు వారి స్వాతంత్ర్యమును గాపాడకలెను. మనము బ్రిటిషు వారముని జైతి మందుంచుకొనడు.

కెనడా స్త్రీల కేళధర్.

లండను ఆగష్టు 9:—కానాటు ప్రాంతము యుద్ధములలో దెబ్బలు తగిన వైనికులకు కైవస సహాయమునిమిత్త మొక హాస్పిటల్ యొడను తయారు చేసి పంపెదమని శిక్షిరి. ఈ యొడ కానడాలోని స్త్రీల స్రావ్యా హముచే నిర్వహించెను. మనము బ్రిటిషు వారు దీని సంగతించిరి.

లండను హైందవులు.

ప్రస్తుతము లండను నగరములోనున్న హైందవులు బ్రిటిషు సామ్రాజ్య సేవలందు సర్వస్వమును ధారపోయుచు ముని జాగ్రత్త పరచుకొని తలెరిరి. దేశము కాంతియున్నప్పుడు ఇంగ్లీషు పాలకులకును, హైందవులకును అభిప్రాయ భేదము ఉండెడి ఉండుగాక. సామ్రాజ్యమునకు చిక్కులు వచ్చినప్పుడు హైందవ ప్రజలందఱును నిరుపమానముగ రాజ భక్తిని కలిగియుండునని కూడ నాజాగరకి తెలిసిరి.

బ్యాంకులలోనికి బంగారము

7,47,000 పౌనుల బంగారము బ్యాంకులలో జేరినది.

గిరి పీఠాలు పోయియుండును.

బ్రెస్టాల్, ఆగష్టు 8:—ఇంగ్లండుకు పోవుటయొక్క ఇతర దేశములకు పోవుటయొక్క గిరి పీఠాలు కానియున్నవి. ఓరియంటు కంపెనీ వారి దొకటియు ఓ అండు ఓ కంపెనీ వారి దొకటియు వీనిలో గలవు.

జర్మనీ

లీక్ష ముట్టడి.

లండను ఆగష్టు 8:—జర్మనీ వారి మామన పటాలము లీక్ష పట్టణమును ముట్టడించుచున్నది. నగరలో ఎమ్మిచ్. దీనికి నానాకుడుగ నున్నాడు.

జర్మనీ వారి ముగ్ధులవారు.

ఆస్ట్రీయా వారి వారు యొకను లండను నగరమునకు నున్నాను. ఆస్ట్రీయా వారు మొదట యుద్ధము ప్రారంభించు వరకు ఇంగ్లీషు వారికి ఆస్ట్రీయా వారికిని సంబంధము లేవట్టి వలెనేయుండును. ఆస్ట్రీయా వారి నాకాశములు తలెత్తెను. లంగ నున్న దేశముల నాకాశములవలెనే గణింప బడుచు నున్నది. ఇంచుచే గొయిర్, బ్రెస్లా ఆను జర్మనీ వారి యుద్ధనా

వలకు కొంచెము లాభము కలుగును. ఆరి యొకను ఎట్టియ టో సముద్రమునందున్నది. (ఏదేముటిక సముద్రము ఇటలీ దేశమునకు తూర్పున నున్నది. (మధ్యధరా సముద్రమున నొక భాగము).

జర్మనీ వారి యుద్ధపు కోడలు.

వీలస్సుబర్గ్, ఆగష్టు 8:—మండ్రెండు ప్రారంభము యుద్ధపుటోడలును, ముఖ్యము టూర్నెడో పడవలును, కోడిగ్గు కెలోడాక్ జిగులలో వర్గర జర్మనీ వారు బహుకొందరపడి చేర్చుచున్నారు.

జర్మనీ కాలనీలను బట్టుకొనుట.

లండను ఆగష్టు 8:—హాగ్స్టర్ గారి యుద్ధపుటల ననుసరించి ఆస్ట్రీయా వారి గోల్డుకోస్టు నందున్న జర్మనీ వారి టూకోలాండులను ఆంగ్ల సేనలు స్వాధీనపఱచుకొనినవి. ప్రజల మీయు తెలియజేసెను.

జర్మనీ వారి సంతోషము.

ముందు దండెత్తుమని జర్మనీ వారు తెల్లించువారికి సంతోషముల కంటిరి

జర్మను సేనలు.

లుక్సెంబర్గున వదలుట.

లండను ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి సేనలు లుక్సెంబర్గులో ప్రవేశించినందున) జర్మను సేనలు లుక్సెంబర్గున వదలి వెళ్లి పోయినవి.

లీజు ముట్టడి

లండను ఆగష్టు 9:—తెల్లయము దేశమునందలి లీజు పట్టణమును జర్మను వైనికులు ఇంకను ముట్టడిచేసి యున్నారు. తిక్కిన కోటలను తెల్లయము వారు జాగ్రత్తగా కాపాడుకొనుచున్నారు. వారిని ముట్టడించుటకు జర్మనీ వారికి కళము కాలేదు.

జర్మను ఓడ బ్రిటిషు ఓడను

ముంద ప్రయత్నించుట

లండను ఆగష్టు 9:—నిన్న బ్రిటిషు నౌకా దళము లోని స్టీము నౌక దానిని జర్మను సబ్ మెరైన్ నౌక ముంద వలెనని ప్రయత్నించినది. కాని ఇంగ్లీషు నౌకలకు ఏ విధమైన నష్టమును కలుగలేదు. జర్మనీ వారి సబ్ మెరైన్ నౌక నౌక దానిని ఇంగ్లీషు వారు ముంచివేసినారు. అని ఇంగ్లీషు ముద్రా నౌకాధికారులు ప్రకటించినారు.

సాగ్రయ్య

ఫ్రెంచి వారు ఆల్ జీకికోరు తేరుట.

ఫ్రెంచి వారు ఆల్ జీకికోరు తేరి.

పారిసు ఆగష్టు 9:—ఫ్రెంచి వారు సేనలో ముందుగ వచ్చిన భాగము శుక్రవారమునాడు చీకటి యగువరకు ఆల్ జీకికోరు అను పట్టణమును తేరి.

భీకర నగరు యుద్ధము

జర్మనీ వారు పారిపోవుట

అట్టర్ట్స్ పట్టణమును జర్మనీ వైనికులు కాపాడుచుండిరి. వీరు మంటినిబ్బల వెనుక నుండిరి. తుపాకి మొలతో నిచ్చట తీవ్రముగ యుద్ధము జరిగి తుదకు జర్మనులు దేవరి సోపోయిరి. సోపోవు వారిని పూను వైనికులు వైంట్లనుడి తిరిమి తిరిమి కొట్టిరి. జర్మనీ వైనికులు చాలమంది చనిపోయినట్లు.

ఫ్రెంచి వారు ముల్ హాసెను ప్రవేశించిరి.

పారిసు ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి వైనికులు ముల్ హాసెను నందు ప్రవేశించినది) దొరతనము వారు ప్రకటించినపుడు పారిసు పౌరులు అపరిమితాంధ భరితులై ఊహనమున సర్వవి ఆల్ సేనులికిరి తమకు లభించినందునకును జర్మనీ దేశమున జరిగిన ప్రభు యుద్ధములలో తమ వారు జయము గాంచినందునకును ప్రజలు సంతోష మున్ను లెట్టియున్నారు.

ఫ్రెంచి సేనాని ప్రకటన.

ఆల్ సేను జనులకు సంతోషము.

ఫ్రెంచి వారి సర్వ సేనాని యగు జనరల్ బాగ్రెగారు ఇట్లు ప్రకటించిరి—ఆల్ సే సుదేశ దేవలాగా! 44 వందల మంది మీరు నిక్కిలి విచార గ్రస్తులై కనిపెట్టుకొని యుండగా ఫ్రెంచి వైనికులు తిరిగి మీ దేశమునందు ప్రవేశించిరి. జర్మనీ వై పక్షమున కొనుట కిదియే ప్రభుము.

ఫ్రెంచి వారు లీజుకు వచ్చుట.

పారిసు ఆగష్టు 8:—లీక్ష పట్టణమునకు తూర్పు భాగ మునుబాటి ఫ్రెంచి వారు గుత్తపుడగము పోయినది.

బూలుగారి ప్రకటన.

వెల్లెడు ఆగష్టు 8:—పూర్వము భాగ్యశైల్యముగ నుండిన ప్రెస్టెవాక్ బూలుగారు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—ప్రపంచమున తయూ నాకునులతో నిండిపోయినను, జర్మనీ వారు తమ యుద్ధ తపనవిని నిర్వహించగలరు.

ఫ్రాన్సు దొరతనము వారి ప్రకటన

వైనికుల యసాధారణ సాహసము

పార్మను, ఆగష్టు 9:—దొరతనము వారు యుద్ధమును గూర్చి యిట్లు ప్రకటించుచున్నారు. ఆల్ జీకికోరు కడ (ఫ్రెంచి వైనికులు) నాచు సాహస మసాధారణము. పగతుర సామల నాక్రమించుకొనుటకై దొమ్మిగా పోయినపుడును పగతురు పాదపోవుటకు ముందు జరిగిన తుపాకి మొలల యుద్ధములందును నాపరాక్రమమును జూపిరి. వికారములు తమ చెన్నరచి కొనిన రక్షణ సాహసములలో రెండవ ముగము యుద్ధము చేయకుండనే విడిచిరి. వెంటనే జర్మనీ వారిని తరముటకు ద్రాగూనులు బయలుదేరి చీకటి యగువరకును తిరిగిరి. ఉదయమున (ఫ్రెంచి వారు) జర్మనీ వారు గట్టుకొనిన మంటి దిబ్బల నాక్రమించిరి. ఆల్ సేను దేశములు ఫ్రెంచి వారు వైనికుల కుత్సాహముతో స్వాగతము నిచ్చిరి. మరెయికి గంటలో (ఫ్రెంచి వారు) మల్ హా సేనును ప్రవేశించిరి. గుత్తపుడగము వారు వీధులలో స్వారిచేయుచు జర్మనీ వారు వైనికులలో వెనుకనున్న వారిని జంపిరి.

టోగోలాన్దు.

ఫ్రెంచి వారు ప్రవేశించుట.

లండను, ఆగష్టు 9:—ఫ్రెంచి వైనికులు జర్మనీ వారి పక్షమునకు ఉత్తర టోగోలాన్దులో ప్రవేశించినారని ఫ్రెంచి దొరతనము వారు ప్రకటించినారు.

ఫ్రెంచి సేనలు.

తెల్లయము నుండి వెళ్లుట.

లండను ఆగష్టు 9:—నిన్న గాత్ర (ఫ్రెంచి సేనలు) తెల్లయము వారి సహాయమునకై బ్రుక్సెల్సులోని విమాన కైలు ఎక్కి వెళ్లెనది.

క రా ను వారి దిగ్విజయము.

ఆక్సెసులో ఫ్రెంచి వారు ప్రవేశించుట.

పార్మను ఆగష్టు 8:—జర్మనీ వారికి (ఫ్రెంచి వారికి) గల సహాయము ఫ్రెంచి వారు ఆక్సెసులో వాటిరి. గొప్ప యుద్ధము జరిగినది వారి ఆల్ తప్పురి ఇట్లు కొనిరి. పారిపోవుచున్న జర్మనీ వారిని తిరిమి కొట్టిరి. మల్ హా సెను వై పూ (ఫ్రెంచి సేనలు) సహాయమును. (ఫ్రెంచి వైనికుల విజయము) వాగవదగియున్నది.

ఫ్రెంచి వారు మల్ హా సెనును పట్టుకొనుట.

పార్మను ఆగష్టు 9:—(ఫ్రెంచి వైనికులు) మల్ హా సెనులో ప్రవేశించిరి. ఆల్ సేను లూరయి కే దేశపు ప్రజలు (ఫ్రెంచి వారి) కడనే సమిథావంశము నొందిరి. సుహార్దుల తెలియజేయుచున్నాయిలను పక్షజేరి.

ఆస్ట్రీయా.

సర్వయోవారి జయము.

ఆస్ట్రీయా వారు తేచిపోవుట.

విల్ గార్డనుండి నిన్న వచ్చిన తెల్లవాడల మూలమున నిట్లు తెలియుచున్నది. ఆస్ట్రీయా వారు విసిగార్డు ఆను పట్టణమునుండి వెడలిపోయిరి. సాంజలో ఆఫ్ సోవిని బానునందగి సర హద్దులనుండియు వెడలిపోయిరి. సర్వయోవారి వైనికులు విసి గార్డును ప్రవేశించిరి.

ఆస్ట్రీయా వారి సాకాదళము.

ఆస్ట్రీయా వారి సాకాదళము పోలానమిషమున నున్న దని వెనుకలోని బ్రిటిషు వారి కాన్సులు తెలియజేయుచున్నాను.

జైయము

జైయం యుద్ధమున ప్రకటన.

బ్రహ్మలు, ఆగష్టు 9:— నిన్న రాత్రి 10 గంటలకు జైయంవారి యుద్ధమున గ్రామ జైయంవారి వైద్యముయొక్క సిద్ధిగతులు తృప్తికరముగ నున్నవని ప్రకటించిరి. క్రైంది వారి సేవయు జైయంవారి సేవయు సుక్రముగ నడచు చున్నవనియు తెలియజేసిరి.

జైయము వైనికులు.

బ్రహ్మలు, ఆగష్టు 9:— నిన్న రాత్రి జర్మనీవారు యుద్ధమునకు వత్తుచేమోయని జైయము వైనికులు కాచి యుండిరి. కాని నేటి తెల్లవానిజామున 2 గంటలవరకు సేవయు జరుగలేదు.

జైయమురాజు.

సేవలను పరీక్షించుట.

బ్రహ్మలు, ఆగష్టు:— జైయము సేవల మంచిస్థితిలో నున్నవి. రీజుపట్టణమును కాపాడేసేవలను రాజుగారు పరీక్షించిరి.

జైయం రాజుగారు.

వైనికులకు సందేశము.

జైయమురాజుగారియుత్సాహ జనితముగ సందేశ మును తమ వైనికులకు బంపిరి. రీజుపట్టణములోనున్న నారందలు సేవగోరవమును తెచ్చివారు. ఈ ఘోర సంగ్రామమున ముందుగ బ్రవేశించిన ధీరులు మీరే. జర్మనీవారి నోడించి జయముగాంచుటకై పరాసు సేవ రాకను నిరక్షించు చున్నాము.

రుష్యా.

సాజోనాఫ్ గారి ప్రసంగము.

బాల్కనులందు ఆస్త్రియావారికుట.

సెంటు పీటర్సుబర్గ్— ఆగష్టు 9:— డ్యూమాఅను రష్యాపార్లమెంటు సభగూడెను. ఆందు రష్యావారి విదేశ మంత్రిగారు, సాజోనాఫ్ గారిట్లు చెప్పిరి. జర్మనీవారి సాయ మున ఆస్త్రియావారు విరోధివానిని నిర్బంధింప గలరని రష్యా వారును, ప్రాన్స్వారును, ఇంగ్లండువారును వత్తులకున్నారు. అందుచే ఆస్త్రియావారు బాల్కనులందలి స్లావ్ జనులలో నొకరి కొకరికి పోరాటములు గల్గించిరి. రష్యాయొక్క ప్రా ముఖ్యమున నాశముచేయవలసిన ఆస్త్రియావారి యుద్ధక్షేత్రము. అయినను స్లావ్ జను లందరొక బాటియముగ నేర్పడ కుండి ఆస్త్రియావారు చేయుబాటరు. సాజోనాఫ్ గారు ప్రాన్స్ ఇంగ్లండు, జైయంవారిలగున్న స్తోత్రముజేసినపుడు సభ్యులు లేచి కరతాళములుచేసిరి. ఆ సేవదేశముల రాయచారులును మంత్రులును గాలిలో నుండి.

జర్మనీవారి నష్టము.

సెంటు పీటర్సుబర్గ్, ఆగష్టు 9:— రెండవసమయలో ఈ డెట్ కౌన్సిల్ వద్ద జర్మనీవారు 100 మంది చచ్చిరని ప్రభుత్వ మువారు ప్రకటించిరి.

రుష్యా చక్రవర్తిగారి ప్రసంగము.

స్లావ్ జనులతో వైకమత్తము.

సామాన్యసభ వారికి, రష్యామాసభ్యులకును రష్యా చక్రవర్తిగారు వింటరు కాబడవమున దిర్ఘమిచ్చిరి. చక్ర వర్తిగారు ప్రసంగించుచు స్పష్టించెడి:— రష్యాదేశమునందు జూపబడిన దేశాభిమానము ఈయుద్ధమున మనకు జయము కలుగునని నూచింపుచున్నది. రష్యావారికిని స్లావ్ జనులకును ఏకమత్తము వృద్ధియగుట వారికెంతయు సంతోషదాయకము.

సర్వీసు.

సర్వీసు దొరతనము.

జర్మనీరాయచారిని పంపివేయుట.

లండను ఆగష్టు 9:— రష్యా దొరతనమువారు తమ దేశములోనున్న జర్మనీరాయచారికి ప్యాసుపాట్టు (రహదారి చీట్)నిచ్చి పంపివేసినారు.

జర్మనీ.

మాంటిన్ గ్రోగారు యుద్ధమున జేరుట.

మాంటిన్ గ్రోగారు ఆస్త్రియావారి రాయచారికి ప్యాసు పాట్టునిచ్చిరి. (అతగా వెళ్లవచ్చునని చెప్పిరి)

టర్క్ సేవలను సిద్ధపరచుట.

ఏథెన్స్ ఆగష్టు 9:— టర్క్ దొరతనమువారు తమ సేవ లను జైయమునందలి డెడియాగచీ వద్ద కూడబెట్టుచున్నారు.

స్వీడన్ నాక్సెల యొడంబడిక.

స్వీడన్ దేశమువారును నార్వే దేశమువారును ఈయుద్ధ మున తటస్థముగా నుండుమని ప్రకటించిరి. ఈ యుద్ధమునందు తమలో తాము పోరాడగూడదని యొడంబడిక చేసికొనిరి.

పోర్చుగల్ రాజ్యము.

ఒడంబడికను నెరవేర్చుట.

లిస్బను ఆగష్టు 9:— సెనెటును, ప్రజాప్రతినిధులును గలసి సభగూడెనపుడు ముఖ్యమంత్రిగారు ప్రసంగించుచు నిట్లు చెప్పిరి:— పోర్చుగల్ దేశీయులు తమకు ఇంగ్లండువారితోగల యొడంబడికను నెరవేర్చురు. ఇట్లు చెప్పినపుడు సభ్యులు కరతాళముల చేసిరి.

అమెరికాలోని విదేశీయులు.

ప్రయాణము నిలిచిపోవుట.

న్యూయార్క్ ఆగష్టు 9:— 500 జర్మన్ వారు, 1000 ఆస్త్రియావారు, 100 డచ్చివారు, వైనికులుగ యూరోపునకు బోవుటకు వీలులేనందున అనిపించిరి. వారందరు నాయరాష్ట్రములోని తమ తమ యిండ్లను జేరవలసినదనియు, తాజా యుత్తరపు చేయబడ కలకు జేచియుండవలసినదనియు, నాజ్ ఒంపబడిరి.

సిరూ.

సెంటు ఆంబ్రుజియస్ అసోసియేషన్.

చందాల వసూలుకు శ్రీల నేర్పడుట.

సిరూ ఆగష్టు 8:— యుద్ధముచేయు వైనికులకు కాకల నీచ వస్తువులకు కొని పంపునిమిత్తమై సెంటుజాన్సు ఆంబ్రుజియస్ అసోసియేషన్ వారు ద్రవ్యము వసూలుచేయుటకై శ్రీలను కమిటీగా ఏర్పాటుచు చున్నారు.

ఆంగ్లో యిండియన్ సభలు.

వాలంటీయరులను, నర్సులనుచేర్చుట.

సిరూ ఆగష్టు 8:— వాలంటీయరులను, పరిచారిక లను, చేర్చు నిమిత్తమై బొంబాయి రాజధానివారును, బెంగాలువారును చేసినవిధమున చేయుటకై అలహాబాదులోను, చెన్నపురిలోను ఉన్న ఆంగ్లో ఇండియన్ అసోసియేషనుల వారు యత్నించుచున్నారు.

ఆగాఖాగారి సందేశము.

సిరూ ఆగష్టు 8:— ప్రస్తుత సింగ్ధగిరియందు తమ కీర్మ్యులందలు గ్రేటు బ్రిటనుయెడ భక్తిగలిగి, కావలసిన సహాయమంతయు చేయుటకై ఆగాఖాగారు తమకీర్మ్యుల గోరి యున్నారు.

స్వదేశ సంస్థానాధిపతులు

సామ్రాజ్యమునకు సహాయము.

సిరూ, ఆగష్టు 9:— గ్వాలియరు, పాటియాలా, రీవా, భరత్ పురము సింధు, నభా, కిక్కిమ్, మహారాజులు, రామ పురం, మాలెజ్జి నవాబులు, ధోలపురం రానా, శైలానా తిప్పర రాజులు సామ్రాజ్యమునకు తోడ్పడుదుమని తెలియ జేసియున్నారు. వీరిలో చాలమంది యుద్ధమునకు సహితము కచ్చెరచునిరి. ఇతే విధమున బరోడా మహారాజు గారును తోడ్పడుదుమని.

గవర్నమెంటు వారిప్రకటన

పాంపాయిన్ వైనికులు

సిరూ ఆగష్టు 9:— ఆగష్టు 5 వ తారీఖు నాటికి సేవ లోనుండి పాంపాయిన్ విడిగా తిరుగుచున్న వైనికులు సెప్టెంబరు 4 వ తారీఖునగాని అంతకుముందుగాని ఇంగ్లండులో వచ్చి సేవలో జేరవలయును. పాంపాయిన్ ఇతరదేశములలో నున్న వైనికులు, దగ్గరలోనున్న బ్రిటీషు సేవలో అక్టోబరు 4 వ తారీఖునగాని అంతకుముందుగాని చేరవచ్చును. అట్లు చేరువారు శిక్షింపబడరు. అట్లుచేరువారిని తమించవలసినదని రాజుగారు ప్రకటించిరి.

విరోహ యుద్ధము.

ఇండియనుల రాజభక్తి.

సిరూ ఆగష్టు 9:— విరోహ మహాకల్లాలములో బ్రిటీషు సామ్రాజ్య రక్షణమునకు సేవలు, ధనమేగాక, తామకూడ,

సాహాయ్యము చేసెదమని హిందూదేశమునందలి మహారాజులు, రాజులు, సంస్థానాధిపతులు ఇదివరకే వైస్రాయిగారికి తెలి. గ్రాములను బంపియున్నారు. ఇదియుట్లుండగా, హిందూదేశ మునందలి, బ్రాహ్మణ, త్రిలియ, వైశ్య, శూద్ర, మహమ్మదీయ, క్రైస్తవ, మొదలగు వివిధవర్ణములవారును, హిందూ దేశములోనున్న వివిధ సమాజములవారును, బ్రిటీషుసామ్రాజ్య రక్షణకు సర్వస్వమును ధారపోయుదుమని తంతివార్తలను పంపుచున్నారు. వైస్రాయిగారికి వచ్చుచున్న తంతివార్తలకు విసుగు విరామములేదు.

వార్తాపత్రికలకు నియమములు.

సిరూ ఆగష్టు 9:— సిరూగరమునుండి వచ్చు తెలి.

గ్రాములను ప్రచురించు వార్తాపత్రికలన్నియు, సిరూలో వైనిక పాడ్డాఫీసులోనున్న డిప్యూటీ కమిషనరుకు, ఒక్కొక్క ప్రతిని పంపవలయును. అట్లు పంపని వార్తాపత్రికలకు సిరూ నుండి తంతివార్తలు పంపబడువు. (సెన్సరు అతగా పరీక్షించు వాడు.)

సంస్థానాధిపతుల రాజభక్తి.

సిరూ ఆగష్టు 9:— సర్వస్వమును బ్రిటీషు సామ్రాజ్య క్షేమమునకు అర్పించెదమని ఇదివరకు తెలిసినవారు అట్లుండగా ఈక్రిందివీరుగూడ తమ రాజభక్తిని సాహాయ్యమును తెలిగ్రాఫు మూలమున వైస్రాయిగారికి తెలిపిరి. ఆలూరు మహారాజుగారు, టాంకు నవాబుగారు, భూపాలు బీగముగారు, కొట్టామహారాజుగారు, తాటియా మహారాజుగారు, బకారి రానాగారు, దేవాను, నరసింగపుర్, రాజపుర.

బరౌ.

వైస్రార్తలు.

రంగూను ఆగష్టు 9:— యుద్ధములో నాంగ్లయులకు జయముకలుగుటకై నేడు క్రైస్తవ దేవాలయములలో దైవ ప్రార్థనలు చేయబడినవి.

విరోహయుద్ధము.

బరౌలెస్టిసెంటుగవర్నరుగారి యుపన్యాసము.

రంగూను, ఆగష్టు 9:— లెఫ్టినెంటుగవర్నరుగారు గురు వారము దేశీయపట్టణము దర్శించినప్పుడు మునిసిపాలిటీవా రొక సన్మానపత్రము నర్పించిరి. మునిసిపాలిటీవా రర్పించిన సన్మానపత్రమునకు సమాధానముచెప్పుచు లెఫ్టినెంటు గవర్నరు గారు తమయుపన్యాసాంకిమున నిట్లు నెలవిచ్చి:— విరోహ రాష్ట్రములు గొప్పయుద్ధమునకు దిగినవారై మున తెలిసి సన్మాన పత్ర కల లో మీరు తెలియజేసిన సంగతు లను, నా సమాధానములోను విషయములు నిరుత్సాహ ములగుచున్నవి బహుశా ఇంగ్లండు యుద్ధమునకు గూడదు. ప్రస్తుత స్థితిలోమాడు ముఖ్యాంశము లున్నవి అవియేవనగా (1) విరోహదేశముల శాంతిని కాపాడుటకై ఇంగ్లండుతన శక్త్యనుసారము పనిచేసినది. (2) మంచియంతః కణరముతోను, విశ్వాసముతోను నడుచుచున్నది. (3) ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్యమేకమై, వ్యవహారము తెలుసుండి ఎటువచ్చినను నిర్ధముగనున్నది. దీనివలన మనము ధైర్యముగ నుండవచ్చును. కాని ఎవరికి యుద్ధము జరిగినను లక్షలకొలది జనులకు తిప్పలు తప్పవనియు వర్తకవ్యాపారము లెక్కడికక్కడ నాగిపోవు ననియు మరచిపోగూడదు. త్వరలోనే దేశమునకు నెమ్మది కలుగుగాక.

పంజాబ్.

లాహోరు పౌరులసభ.

పంజాబీల రాజభక్తి.

లాహోరు ఆగష్టు 8:— యుద్ధసమయములో నాంగ్లేయు లకు సహాయముచేయుటకును, బ్రిటీషుప్రభుత్వమునెడ తమ రాజభక్తిని తెలియజేయుటకును నిర్వహించుచుండరమున లాహోరు పౌరుల మహాసభయొకటి జరిగినది. ఆ సభలు సభనలంకరించిరి. సర్. పి. సి. చటర్జీ గారు రగాసనాధిపత్యము వహించిరి. దొరతనము వారి ప్రాముఖ్యతను నిరసించి మారు కొనక ఓపికతోనుండుట వలన జనులు తమ రాజభక్తిని కరుణగలరని ఉపన్యాసములు నెలవిచ్చిరి.

బొంబాయి.

బొంబాయి వడనలను పట్టుకొనుట.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—బొంబాయి కేపుల్ జన్మనీ వారి స్త్రీమహాకాండీ యున్నది. దీనివారకు కేపు ఆధికారులు వెళ్లి కేపును. నావికులను తీసికొనివచ్చి స్త్రీమనుషుల పట్టుకొనిరి. నేడు మరియొక స్త్రీమనుషుల కేపుకు వచ్చిరి. దానినికూడ ఆధికారులు పట్టుకొనిరి. కొన్ని రోజులక్రింద మరెండు జర్మన్ స్త్రీమనుషులు గోవాకు పారిపోయినవి. వీనిలోను ప్రస్తుతము పట్టుకొనిన రెంటిలోనుకూడ ఆంగ్లేయ, భారతీయ కంపెనీలకు పంపిన సరకులున్నవి. ఆమెరికానుండి పంపిన సరకులకూడ వీనిలో నున్నవి. ఈసరకు లెవరిది వానికిప్పించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడుచున్నవి. నూటయేబది కంపెనీలవారి సరకులు రిపాని డెల్వర్స్ స్త్రీమనుషులలో నుండినట్లు కనుపడుచున్నవి.

మెయిలు స్త్రీమనుషులు.

కడచినకుక్రవారము కొలంబోనామేయలకు వెళ్లవలసిన మెస్సేజేసు అను ఫ్రెంచివారి మెయిలు స్త్రీమనుషులకు ఇక్కడ వడియున్నది.

కలకత్తా సభ.

బిషిపవంద్రపాలుగారి ఉపన్యాసము.

కలకత్తా ఆగస్టు 9:—నేటిసాయంకాలము కాలేజీ చాతులో బిషిపవంద్రపాలుగారు “ప్రస్తుత సందర్భ స్థితిలో మన కర్తవ్యము” విషయమునుగూర్చి విద్యార్థులకు ఉపన్యసించిరి. సభకు చాలమంది విద్యార్థులువచ్చిరి. వారి ఉపన్యాస సారాంశమునందు దెలుపుచున్నాము:—నేను జాతీయవాదియైనందున, ప్రస్తుత సందర్భావస్థలో హిందూదేశీయుల కర్తవ్యమేమి. అను విషయమును చర్చించెదననిచెప్పి పాలుగారు ఇట్లు నడిచిరి:—ముందు జాతులుగలవు. జాతులకు వైషమ్యముకొటి కలదు. మానవకోటికన్న జాతి చిన్నది. జాతులు మానవ కోటికి అవయవములవంటివి. కాబట్టి ఒక్కజాతికి నష్టము కలుగుపక్షమున మానవకోటికంతకును కలుగును. ఈయంధము పూర్తియైనతరువాత యూరోపుఖండములో శాంతి స్థిరముగ నిలచును. యంధము పూర్తియైనతరువాత శాంతిసాధనకు జపాను కూడ ప్రయత్నించును. కాబట్టి ఈయంధము పూర్తియైన వెంటనే ఆసియాఖండముకూడ శాంతినిఅనుభవించును. యూరోపుఖండములోని యంధమువలన హిందూదేశపు పెద్దపట్టణములలోనున్న మిల్లులు మూసివేయుపక్షమున, వెక్కువేల కూలీలకు పనిపాటులు లేక నిరర్థకముగ తిరుగుచుందురు. పని లేకపోవుటవలన వారికి తినుటకు తిండిలేక నానావాధలు పడుదురు. ఈ సమయములో పట్టణములందు గందరగోళము జరుగవలెదోచేయుటకును, అన్నములేక బాధపడు కూలీలకు సాహాయ్యము చేయుటకును, పోలీసుపనులు చేయుటకును విద్యార్థులందరు వాలంటీరులుగ ఏర్పడవలయును.

స్త్రీల రాజభక్తి.

విజయనగరము ఆగస్టు 10:—విజయనగరము మహారాణి గారి క్రింది తెల్లగ్రామును పుత్రికలకు బంపిరి:—విరోపామహా సంగ్రామములో ఇంగ్లాండుకూడ జోక్యముకలుగ జేసికొనినది. హిందూదేశము నందలి పురుషులందరను రాజభక్తిని జూపుచున్నారు. ఊలాగుననే స్త్రీలుకూడ తమరాజభక్తిని ప్రకటించుట ధర్మము. “స్త్రీల రాజభక్తి సంఘము” అను సంఘము నొకదానిని స్థాపించి ఆసరమగు పక్షమున దొరతనమువారికి తాముచేయగల సాహాయ్యమును చేయవలయునని నాయభిప్రాయము. నాయభిప్రాయమును హిందూదేశమునందలి స్త్రీలందరను అంగీకరించి, వెంటనేసభలు జనిపవలయునని కోరుచున్నారు. 12 వ తారీఖు బుధవారమునాడు విజయనగరము నందలి స్త్రీలు ఫూల్ భాగ్ లో సభకూడుదురు.

బొంబాయి నరకుని మరణము.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—అహమదుఖాయి హాబిఖాయి అనే ప్రసిద్ధి వడిసిన ఖోజావస్త్రముల నిన్న మండవీలోనున్న తమసానివాసునందు మృతి జేరిరి. వీరు బొంబాయి బ్యాంకు డైరెక్టులుగ చాలకాలము నడిచియున్నారు. అనేక సంవత్సరములు వైరుమనుగ నుండిరి. వీరికి మునుస్సరమార్గము 75 సంవత్సరములండినను యింకను కార్య నిమగ్నులై పనిచేయుచుండిరి. వీరికి కోశముకకు సంబంధించిన విషయములలోమంచి యనుభవము కలదు. ఈ విషయములలో వీరి యభిప్రాయములు చాలామార్లు ఖర్చును, పరిగణించ బడుచుండెను.

హాజి యాత్రకులు.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—టర్నరు మారిననుకంపెనీవారి ఖజానా అనుస్థీమరు 310 మంది పురుషులతోను, 110 మంది స్త్రీలతోను, 9 మంది బాలురతోను, 8 గురు బాలికలతోను, ఒకపసిష్టిల్లతోను నేడు బెంగాల్ కేపుకు బయలుదేరినది. నూయజు మీడుగ ప్రయాణముచేయుట తేమకరముగాంచిన కేపును, ఆహారపదార్థముల ధరలును తెలిపివుచ్చును. ఈ కంపెనీ వారి నూరానియను మరయొక స్త్రీమనుషు 18 వ తేదీ ప్రాంతముల బయలుదేరును.

ఆహారపదార్థముల ధరలుతగ్గుట.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—కనివాడమునాడు బొంబాయి గవర్నరుగారు బజారుకువెళ్లి సంగతి సందర్భములను విచారిం చిరి. వీరి రాకవలన నిటీవల వృద్ధిచేయబడిన ధరలు తగ్గిపోయినవి. పంచదార 18 నుండి 14 రూపాయలకు తగ్గింపబడినది. యంధము ప్రాగంధముగలటకు పూర్వముండిన దానికంటె 8 రూపాలు తగ్గినది. ధరలు పొచ్చింపబడిన విషయమై తమకేమియు తెలియదనియు, దీనిసంతయు లోకు వత్తులు చేసిరనియు, చిల్లరవత్తులు చెప్పుచున్నారు.

మెయిలు స్త్రీమనుషులు.

బొంబాయి ఆగస్టు 9:—నీ. అండు ఒ కంపెనీవారి “కలెండరీయ” అను మెయిలు స్త్రీమనుషుల సీమటచాలను తీసి కొని నిచ్చ సాయంకాలము బొంబాయిలో బయలుదేరవలసి యుండెను. కరాచీనుండి రావలసినట పాటువచ్చినను ఏకాణమువలననో బయలుదేరలేదు. రావలసిన టపాలన్నియు వచ్చినవి. ప్రయాణికులందరును కలెండరీయ” వైపిక్కినారు. ఆలస్యము చేయుటకు కారణమేమో తెలియలేదు.

కెడిటు బ్యాంకు కేసు.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—కెడిటు బ్యాంకు మేనేజరు జాఫరు మీదను ఆడిటురు మిస్త్రిమీదను తీసికొని రాబడిన కేసులోనేడు ఫిర్యాదు పక్షపు విచారణ ముగిసినది. మిస్త్రి జాఫరులు వ్రాసిదాఖలుచేసిన వాస్తవాలములను ముద్దాయిపక్షపు న్యాయవాదులు కొద్దివాకికి వదిలి వినిపించిరి. జాఫరు తన వాస్తవాలములో నిట్లు తెలియజేసెను:—లింగ పత్రములను తయారుచేయుటలో నాకేమియు సంబంధములేదు. ఆకాంటం టుఅరకో హోయును, ఆడిటురులను తయారుచేసిన లెక్కలను బట్టియే నాకు సంగతి సందర్భములు తెలియుచుండెను. నేను నిర్దోషిని. నేను పడిపోతిని. బంధుమిత్రులు త్యజించి వేసిరి. మిస్త్రి తనవాస్తవాలములో నిట్లు వ్రాసిదాఖలు చేసెను:—హోనేను సోదరుల కంపెనీవారు మోతు ధరలుకారని అనుమానించవలసిన కారణము నాకగపడలేదు. విరోపియు భారతీయ కంపెనీలవారికి నాయందెంతయో నమ్మకమున్నది. నేను నేరము చేయలేదు.

మెయిలు స్త్రీమనుషులు.

బొంబాయి ఆగస్టు 8:—మెయిలుస్త్రీమనుషుల కలెండరీయా నేటి సాయంకాలము 4-30 గంటలకు ఇంగ్లాండుకు ప్రయాణ మైపోయినది.

డాక్టరు పి. సి. రాయి.

లాహోరు ఆగస్టు 8:—కలకత్తా రాజధాని కళాశాల లోపండితులగుడాక్టరు పి. సి. రాయిగారిని రాబోవుశతకాల ములో కొన్ని యువన్యాసము లిచ్చుటకై పంజాబు విశ్వవిద్యాలయము వారు కోరెనని పంజాబీపుత్రిక వ్రాయుచున్నది. కొంత కాలము క్రిందట పదార్థ విజ్ఞానశాస్త్రము గురించి యిటులనే డాక్టరు పి. సి. హోసుగారు కొన్నియువన్యాసము లిచ్చి యున్నారు.

లాహోరు మునిసిపాలిటీ

లాహోరు, ఆగస్టు 8:—లాహోరు, మునిసిపలు కమిటీవారిసభ నేడుజరిగినది. హెల్త్ ఆఫీసరును ఏర్పాటుచేయు విషయమై చాల చర్చజరిగి నెస్సలు నలు కమిటీవారు నిర్ణయించిన వారిపక్షికోలాసుండి దొరతనమునానొకరిని నియమించు నిమిత్తము పంపుటకై సభ్యులలో చాలమంది నిశ్చయించిరి.

గొప్పనేత్ర వైద్యుడు

లాహోరు ఆగస్టు 8:—సుమ-అసిస్టెంటు మధురానా సుగారు గొప్ప నేత్రవైద్యులుకు. వీరుకంటి పోలను శస్త్రము చేయుదురు. కడచిన సంవత్సరములో వీరు 351 మందికి శస్త్రముచేసిరి. ఆక్రిందటిసంవత్సరము 2 వేలమందికి చేసిరట.

రైలువే కట్టలు తెగుట

లాహులపురము ఆగస్టు 8:—కామాలియా స్టేషనుకును మరయొక స్టేషనుకు మధ్యపడిన గండి మరమ్మత్తు చేయబడి నిన్న సాయంకాలము గం 5-15 నిమిషములనుండి సరాసరి ప్రయాణములు సాగుచున్నవి. కామాలియా, షిరమూలు స్టేషనుల మధ్య రైలు మార్గమును మంచి స్థితియందులేదు. ఇందువలన మారుకోటి రోడ్డు స్టేషనునుండి బయలుదేరుచుండు పిరమూలు స్టేషను వరకు మార్గము పోవుచున్నది.

కాలమానము.

సిస్టా ఆగస్టు 9:—బురుగునీరును గుజరాతు, నందను దేశముయొక్క మధ్యప్రదేశములందును బలపడి పడమటను వాయుభారములో కలిగిన మారునలన ముక్తకొండలలో చాల వర్షమువరిసినది. లోయరుబర్మా, సంయుక్త రాష్ట్రముల పడమటను, రాజపుత్ర సాముయొక్క పడమటను, మధ్య హిందూదేశము, ద్వీపకల్పముయొక్క పడమటితీరమునను, హైదరాబాదు, చెన్నపురి దక్కనులోను సర్వవర్షము మరియొచ్చును. అస్సాము, బంగాళము, బీహారు, సంయుక్త రాష్ట్రముల తూర్పుభాగము, పంజాబుకుత్తర తూర్పుభాగములు, పశ్చిమోత్తరపరగణాలు, రాజ్ పుత్తము, మధ్యపరగణాలు, గుజరాతు బొంబాయిదక్కను, చెన్నపురి కాశ్మీరభాగము చెన్నపురితీరపు టుత్తరభాగములలోను అక్కడక్కడవర్షించుచున్నది. అష్టమబర్మా, చోటానాగపురము, బెంగాచిస్టాము, మైసూరులలో కొన్ని స్థలములవరకు.

నూచన:—అంత విశేషమైన మార్పుమియుకలుగను

వృత్తాంత లేఖలు

బొడ్డసాను వార్తలు.

పోలీసువారు పంచాయితీకి రాకుండుట. బొడ్డసాను ఆగస్టు 8:—మాయూరికి తూర్పున నొక బావికలదు. ఆ బావిని పీకేషముగా మోటసిమిత్తము ఉచయోగపఱచుకొనుచున్నారు. ఇక్కడ నుమాన, పది పదునైదు రోజులనుండి వర్షము అధికముగా మరియుటచేత ఆ బావికి మోటతోలుకొనుమిత్త మేర్పఱచిన గొయ్యి అంతయు వర్షముచేతనిండి పెద్దవాలకు గొమ్ములలోను వచ్చుచుండెను. కడచిన నెల 25 వ తేదీ సాయంకాలము 2 గంటలకు ఆమోట గొయ్యిలో నిద్దరు చిన్నపిల్లలు నిస్కారణముగా ఆకాలపుత్యపువాత బడినవి విన్నవించుటకంతయు విచారముగా నున్నది. ఇవి యిట్లుండుగా పోలీసువారురానిది శివములను తీసికొనివెళ్లుటకు వీలులేదని ముకసుమ కరణములు ఆపినారు. ఏ కారణము వలననోకాని పోలీసువారు కృపాకటాక్షమును వారివై ప్రసరింపజేయక తుదకు 27 తేదీ ప్రాద్దుర దయచేసిరి. వీరు రెండురోజులవరకు రాకపోవుటచేత శవములు నిలవ యుండవలసివచ్చెను. పిల్లల తల్లిదండ్రులు పిల్లల యెరుటబడి నిద్రాహారములేక మిలిలేని దుఃఖము ననుభవించిరి. ఈ సంగతినివై ఆధికారులు విచారించ నేనుచున్నారు.

రాయపూచీవార్తలు

మల్లెవానసహాయము

రాయపూచీ ఆగస్టు 3:—ఈగ్రామములకు అప్పుడవడడు క్విస్టెరదివెల్లువలు వెళ్లి చాలామలు కలగజేయుచుండును. లోగడనూరు సంవత్సరములనుండి వచ్చినవరదలలో 1903 సంవత్సరములో వచ్చినవెల్లువ మొదటిదనియు, నివృద్ధు వచ్చిది రెండవదనియు, నిక్కడవృద్ధులు చెప్పుచున్నారు. ఈవెల్లువ 23 వ తేదీనుండి ప్రారంభమై 30 వ తేదీ నుండి తియుట ప్రారంభించినది. ఇచ్చట 300 ఇండ్లవరకు పడిపోయినవి. ఈవెల్లువకు సమయము మల్లెలవరకు కృష్ణసాగరుల సాహాయ్యము లేనియెడల నీగ్రామప్రజలు చాలకష్టముల పాలుగావలసి యుండును. ఇచ్చట రోటుకూడలేదు. వీరు నావ నొకదానిని తెప్పించివారిని ప్రతియింటికివెళ్లి పను ప్యలనుచెప్పి వానియిండ్లనుండును, వారశ్శవండును విప్పి అన్నములేనివారికి అన్నమును, ధాన్యముకావలసిన వారికి ధాన్యమును కొందరికిగుడ్డలును విచ్చిక్షించిరి. మరికొందఱ బాలురకు అన్నవస్త్రములిచ్చి ఉచితముగా విద్యచెప్పించుచున్నారు. కొన్ని విద్యాలయములకు శాశ్వతదానము లొసంగిరి.

పితాపురము వార్తలు.

(ఒక విలేఖను యొద్దనుండి.)

కాలమాసము.

వారము పనిరోజులనుండి నూతనము కాన్పించుటలేదు. రాత్రులయందు వాన నిశేషముగా కరియుచున్నది. కలరా మొలకెత్తుచున్నది. వీధులు వాగుగ లేవు. యూనియనువారు శ్రద్ధతీసికొనుచున్నట్లు కన్పించుట లేదు.

పితాపురము ఆగస్టు 5:—మొన్నటి ఒకటవ తారీఖు తేనివారము నాడు శ్రీ చెలికాని ధర్మారావుగారు ఇంగ్లాండు నుండి తిరిగి పితాపురమునకు వచ్చిరి. ఈయన బారిష్టరు పరీక్ష యందలి ఎ. ఎ. పరీక్షయందును కృత్యులై విద్యకై పరదేశమున కేగుటలో వెలుపరాలో మొదటివాడైన. చిత్రాడ వెలుపరొకరు కొందరు ఈయనకు రైలుస్టేషనువద్ద బ్రాండువాద్యములతో స్వాగతమిచ్చి పురపీఠం నుత్సవముతో దీసికొనివెళ్లిరి.

విద్యాసాగరల వర్తతి.

క్రిందటి నెల 30 వ తేదీని హైస్కూలు పాకలో ఈశ్వరచంద్ర విద్యాసాగరల సాంవత్సరి కోల్పోవము జరుపబడినది. బాలు హేమచంద్ర సర్కారు ఎం. ఏ. గారును, ఆదిపూడి సోమనాథ రావుగారును, సుబ్బు కృష్ణయ్యగారును ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి. దివాను ప్రముఖులు సభ నలంకరించి యుండిరి.

శ్రీ సమాజము.

పీఠికా పురశ్రీ సమాజము వాగుగా పనిచేయు సమకట్టినది. సమాజభవనమున కేగి విద్యనేర్చుకొనువారికి రాను పోను బండిఖర్చులు శ్రీరాణివారే భరించుచున్నారు. గావున నీతిరుణమును పురశ్రీలు వినియోగించుకొన్న మేలగును.

ఇతర సంఘాలు.

ఉండూరు దివాణము వారికిని, పితాపురము ఎస్టేటు వారికిని రాబోవు సివిలుదావా కాకుండా క్రిమినలు కేసులు దీక్షతో నడుగుచున్నవి.

శ్రీ రాజావారు మహారాజ శ్రీ పానుగంటి లక్ష్మీ నరసింహరావు పంతులుగారికి మరల నువ్వోగ మిచ్చినారు.

మదనపల్లె వార్తలు.

(స్వకీయ విలేఖనునియొద్దనుండి.)

వారస్థుల కోటిరెడ్డిగారు

మదనపల్లె ఆగస్టు 7:—శ్రీయుర కోటిరెడ్డి డి. ఏ., డి. సి. ఎల్., ఎల్., డి. గారు మదనపల్లెతాలూకా నాయని చెర్వు పల్లెనివాసులు. వీరు మెట్రిక్యులేషన్ పరీక్ష పాస్యచేయు వరకు మదనపల్లెలో గిరిరావుగారి స్కూల్ ఆఫ్ పిలువబడు మదనపల్లె హైస్కూల్ నందు జరివి, తరువాత మదరాసు క్రైస్తవ కళాశాలయందు డి. ఏ. పరీక్షలో కృత్యులయి, ఏ. మృ. టు 1911 సంవత్సరము, సెప్టెంబరు నెలలో ఇంగ్లాండు దేశమునకుపోయి అచ్చట డి. సి. ఎల్., ఎల్., డి. బారిష్టరు పరీక్షలో గృత్యులై కడచిన వారమున ఇంగ్లాండునుండి మదరాసుకువచ్చి హైకోర్టులో ఎడ్వోకేటుగా దాఖలైరి. తరువాత వారి స్వగ్రామమునకు వెడలి మాతాపితృలకు దూచిమరల దానుచదివి ప్రాంతాలను తన గురువులగు రా. గిరిరావుగారిని మామటకు మదనపల్లెకు 5 తేది సాయంకాలము విచ్చేసిరి. పురజనులు, హైస్కూలు బాలుకును, కోటిరెడ్డిగారిని సన్మానించిరి. ఈ సభకు శ్రీయుర కే. సుబ్బారెడ్డి, వారిష్టర్, గారు ఆధ్యక్షతను వహించిరి. రా. గిరిరావుగారు శ్రీయుర రెడ్డిగారి చర్యలను తెలుపుచు వారి గుణాతిశయములను కొనియాడిరి. తరువాత యస్. యస్. వెంకట రావుగారు తాను కోటిరెడ్డిగారితో హైస్కూలులో చదివిన వాడననియు, వారికి పరమేశ్వరదేవుని శ్రీకృష్ణుడు ఆయుగాగోగ్యముల నిచ్చి కోప్పవదలికి వచ్చుట్లుగా చేయవలయుననియు ప్రార్థించిరి. తరువాత కోటిరెడ్డిగారు, చదువుచున్న కాలములో రెడ్డిగారికంటె హైస్కూలులో చదువుచున్న శ్రీ. యం. రామారావుగారు హైస్కూల్లో చదివియున్న చాలిన పక్షమున కొన్ని మాటలచెప్పిరి. రా. శేష గిరిరావుగారు మదనపల్లె పురజనుల పక్షమున రెడ్డిగారిని సన్మానించిరి. శ్రీయుర కోటిరెడ్డిగారు తన్న గౌరవించినందుకు మిక్కిలి సంతోషపడుచు. తాను విశేషముగా చెప్పటకు అనకాశములేదనియు, మరల కొద్దిరోజులలోపలనే తిరిగివచ్చి ఇంగ్లాండుదేశపు విషయములను చెప్పవనియు నెలవిచ్చిరి. తరువాత సభాధ్యక్షులగు బారిష్టర్

సుబ్బారెడ్డిగారు కోటిరెడ్డిగారిని ఎనిమిది సంవత్సరముల నుండి తామెరుగుదు మనియు అక్కడచేరియున్న బాలురు రెడ్డిగారిని మార్గదర్శకులుగా చేసికొనవలయుననియు నడిచిరి.

ఆవల నీ సభను చేర్చిన రా. బి. జయరంగరావుగారు సభాధ్యక్షులగు సుబ్బారెడ్డిగారు సభ నలంకరించినందుకు వంద నములు చేయుచు, కోటిరెడ్డిగారు ఈ మాటలకువచ్చి, తమ ప్రేమాతిశయములను చూపినందుకు మిక్కిలి ఆనందించుచు సభ నలంకరించిన వారందరికిని వందనములుచెప్పిరి. ఆవల సభ ముగింపబడెను.

విశాఖపట్టణము వార్తలు.

ఉద్యోగస్థుల మార్పులు.

విశాఖపట్టణము ఆగస్టు 5:—మా హుజూరు శిరస్తాదారు కోటి వెంకటరమణయ్యపంతులుగారు డెప్యూటీ కలెక్టరుగ నియమింపబడినందునకు పురజనులందరు చాల సంతసించుచున్నారు. ఈయన తండ్రిగారగు శ్రీ పురుషోత్తమపంతులుగారి హోదాయందు కీర్తిసంపాదించినటుల వీరుగూడ యశస్సు సంపాదించ ప్రయత్నింతురని తలచుచున్నాము.

ఎలమంచిలి తహసీల్దారు చావతి చలపతిరావుపంతులుగారు ఇక్కడ శిరస్తాదారుగారుగన, ప్రస్తుతము విజయనగరము డిప్టీ తహసీలుదారుగనున్న వెండేల గుర్రమూరినాయుడుగారు ఎలమంచిలి తహసీల్దారుగను, విశాఖపట్టణము డిప్టీ తహసీలుదారు మల్లవరపు సన్యాసిరాజుపంతులుగారు విజయనగరమునకును ప్రస్తుతము ఇక్కడ హెడ్ ఆకౌంటెంటుగానున్న కాదంబరి చినశంకరయ్యపంతులుగారు విశాఖపట్టణపు డెప్యూటీ తహసీల్దారుగను నియమింపబడినారు. మా జిల్లా జడ్జిగారగు ఎ. యల్. హానీదార్ గారు చెన్నపురి హైకోర్టుజడ్జిగా నియమింపబడి అచటికి విచ్చేసిరిని తెలుపుటకు మే మెంతయు సంతసించుచున్నాము. జాక్సనుదొరగారు ఇక్కడ జడ్జిగా నియమింపబడి చార్జీ తీసికొనిరి.

ఈమార్పులకేమిగాని మరియొకచిక్కైనమార్పుజరిగినది. తెలుగు రైలియని వారొకరు మాయూరు సబ్ జడ్జిస్ట్రామునకు నియమింప బడిరి. సాధారణముగా ఇక్కడి దస్తావేజులన్నియు తెలుగుననే వ్రాయబడును. కోర్టులో సాక్ష్య మియవలసిన వారిలో నూటికి తొంబదిపాళ్లు తెలుగుతప్ప మరొకభాష రాని వారుండరు. ఇట్టిస్థితిలో తెలుగురాని వారిని సబ్ జడ్జిగా నియమించుట బహు ఆశ్చర్యకరముగా నున్నది.

విద్యావిషయము.

స్కూల్ ఇన్ స్పెక్టరుగా రయిన సి. రామస్వామిదొరగారు నెలపు తీసికొనినందున ఎ. సి. ప్రభాకర్ సార అయ్యగు గారు ఇక్కడ ఇన్ స్పెక్టరుగా దయచేయుదురని వినుచున్నాము. ఈయన కొంతకాలము క్రిందట నీపనిచేసి యున్న వారగుటచేత మాకు తెలిసినవారు దయచేయుచున్నారని సంతసించుచున్నాము.

మ్యునిసిపాలిటీ.

మామ్యునిసిపల్ సెక్రటరీగారు బలిజపల్లి రామకృష్ణ శాస్త్రిగా గీయుద్యోగములో ప్రవేశించి ఒకసంవత్సరము పూర్తి అయినను ఉద్యోగము స్థిరపడక ఇంకొక సంవత్సరము కూడ ప్రాజేషనుగా పనిచేయవలసి వచ్చినది. వీరిచాక క్యము ఒక పన్నులు వసూలు చేయుటలోనే కాక పట్టణసారి శుద్ధతయందుకూడ కనుపరచిన వాగుండును పట్టణపారిశుధ్య వాగులేనట్లు పురజను లనుకొనుచున్నారు.

రాజకీయములు.

కడచిన మామండల సభలోని తీర్మానములను తత్సభాధ్యక్షులగు భూపతిరాజు వేంకటపతిరాజుగారు శ్రీ కలెక్టరుగారికి పంపించిరి. కలెక్టరుగారగు హాన్ డొరగా రాసభ జరుగు సమయములో మర్యాద కమానులోనుండుటచే తాము స్వయముగ సభకు రాజాలనందుకు వగచుచు అప్పుడు భాయి వ్రాసి ఇష్టముతమకు పంపబడిన తీర్మానములపై తమ ఆభిప్రాయములను తెలియ పరచుచుతీర్మానానికి కలెక్టరు హోదాతో బాబాయివ్రాసిరి. ఇట్టి విమర్శనము ఇతర జిల్లాకలెక్టరులు జరుపుచున్నట్లు ఎన్నడును వినియుండలేదు. శ్రీహాన్ డొరగారు ప్రొక్లెయిన్ యీ నూతనమాన్ద మవలించిచి ప్రజల కష్ట సుఖముల నరయచు వారితో కలసిమెలసియుండుటలన పాలకులకును, పాలితులకును, ఎన్నిటిని పారవాచ్చెములులేక ఆశ్చర్యమైతి దిరిగిన మభివృద్ధిచెంది, దేశమునకు మిక్కిలి తేమము కలిగించువని నొక్కి చెప్పవచ్చును.

అమలాపురం వార్తలు.

స్వకీయ విలేఖనునియొద్దనుండి.

అమలాపురం ఆగస్టు 7 తేది:— చాలికాపాఠశాల ఈనెల 2 తేది ఆదివారముదయమున నేడు గంటలకు దొరతన మువారి చాలికాపాఠశాల భవనముందు బాలికలకు బహుముతుల నొసంగుట కొకసభ సమావేశమాయెను. కోటనగసింహంపంతులుగారు సభాధ్యక్షుత్వ వహించిరి. పురప్రముఖులు చాలమంది సభనలంకరించిరి. బాలికలందరు నమూనాభరణ భూషితలై నిర్మలాంబరముల ధరించి దరహాసవికసిత ముఖ సంద్రికలతో భవనమున కేతించి యుచితిరి నానీవలయు యుండిరి నిరామయుండగు భగవంతునియొక్కయు, తదప రావతారమో యన సర్వసద్గుణగరిష్టు డును సర్వజ్ఞుడయిన జార్జి సార్వభౌమునియొక్కయు స్తుతిపాఠము లగు ముద్దుపాటలతో సభప్రారంభమయ్యెను. అటుపిమ్మట సాంధ్రభాష యందసమాన గౌరవముగలిగి గ్రంథరచనచే గీర్తిపహించినపాఠపు గోపాలంగారి నాలవపుత్రిక సరస్వతియనునామె మృదు మధురవాక్యముల శ్రీవిద్యాభ్యాసమునుగురించి యొకవ్యాసముః జదివినది. తరువాత పురాణప్రసిద్ధమై భార్యాభక్తుల యశోగ్యయవ్యాజ గాధానురాగమును నూచించు సావిత్రి నాటకము బాలికలచే మిగుల మనోహరముగఁ బ్రదర్శింపబడినది. కోటాటము, గానము, మొదలగు వివేదములచే నాదినము తొమ్మిది గంటలవరకును బాలికలు సభ్యుల నానంద సాగరమున నోలలాడించిరి. అంత జయధ్వానములతో సభాధ్యక్షుడు లేచి మొదట హూణభాషతోను పిమ్మటసాంధ్రబునను శ్రీ విద్యనుగురించి ప్రసంగించిరి. ఆవిషయమున పంతులవారియభిప్రాయములలో కొన్ని వివాదాంశములున్నను వారు కొంత వరకు శ్రీలకు విద్యగఁజుట ముఖ్యమనియే వక్కాణించిరి. పక్షము శేషములందుకలె మన హిందూశ్రీలకు విశేషవిద్య యనవసరమవి గూడ నుడిచిరి. మిగుల శ్రద్ధాశువులై జ్ఞానము సంపాదించి తమతమ భావికాలములఁ బిల్లలవృద్ధి కనుగొనుచుండుదని బాలికల హెచ్చరించిరి. సభాధ్యక్షునిచే బాలికలకు సుకముగ బహుముతు లొసంగబడినవి. బాలికల మంగళ గానములతో నాటిసభ జయప్రథముగ ముగింపబడియెను.

పరపతిసంఘము.

అమలాపురం 'కో ఆపరేటివ్ బాంకు' అనుపేర కొన్నిరోజుల క్రిందట నొకపరపతిసంఘ మేర్పాటు కాబడి పరపతిసంఘముల యస్థిరైటు రిజిస్ట్రార్ వారిచే రిజిస్టరుచేయబడినది. దీనికి మూలధనము రు 10,000 గను, వాటా ఒకటికి రూపాయలచొప్పున 2,000 వాటాలుగను నుండుటకును అననరమైన వ్యవసాయదాగును కొద్దితీరుములుగల గుమాస్తాలు మొదలగు నుద్యోగస్థులకును స్వల్పపుష్కటిక బద్ధులై చుచ్చుచుండుటయు దీని యుద్దేశ్యములు. దీనికి శ్రీపాఠపు వేంకటమూర్య గోపాలంగారు ప్రెసిడెంటుగను శ్రీచావలి లక్ష్మీనారాయణ డి. యే. డి. యల్. గారు కార్యదర్శిగను, ఆ కెల్ల సుబ్బారాయుడుగారు సహాయకార్యదర్శిగను, ఇనటూరి అయ్యన్న, వాడేపు రామమూర్తి, కార్పళ్ల వీరయ్యనాయకు, అయ్యంకి వెంకటసుబ్బాగారాగార్లు డ్రైక్టరులుగను, నుండుట కేర్పాటు కాబడినది. చాలమంది మెంబర్లుచేరి వాటాలనుబుచ్చుకొన్నారు. కొంతమంది ధనము నీసంఘమువారియొద్ద డిపోజిటు చేయుచుండుటకును నంగీకరించిరి.

గోదావరినది వరదలు.

రాజమహేంద్రవరమున గోదావరి ప్రవాహము సధిక వేగముగ నున్నది. ఆన కట్టపై 17 అడుగులయెత్తున నీరు ప్రవహించుచున్నదట. డెల్టాకాలునలలో నీరు పుష్కలముగ నున్నది. వడ్డుములను మెండుగ గురియుచున్నవి. ఇందుచే గట్టుతెగి నీరు గ్రామముల ముంచి వేయనని బ్రజలు భీతిల్లుచున్నారు.

వంత.

మా పురమందున్న బోర్డువారే యున్నతపాఠశాలలో సహాయోపాధ్యాయులుగానుండిరి తనికెళ్లశరభయ్యగారు యొక్కడికో పోయి వెక్కుడినము లదృశ్యులయ్యాయుండి యానడును పిచ్చివానివలె కాకినాడపీఠుల దిరుగుచున్నారట. వారి బంధువులువారింగొనివచ్చి తగిన చికిత్సచేయింప నూహించుచున్నారు.

THE EUROPEAN CONFLAGRATION.

BATTLE OF ALTKIRCH; A COMPLETE ROUTE OF THE GERMANS.

OCCUPATION OF MULHAUSEN; FRENCH PENETRATION INTO GERMANY.

Luxemburg Evacuated; Alsace-Lorraine Enthusiastic for France.

SERVIAN AND RUSSIAN VICTORIES.

MAHARANI OF VIZIANACRAM'S ENTHUSIASTIC MESSAGE.

(REUTERS' AGENCY).

To-day's news brings a sigh of relief amidst carnage in so far as the gallant Belgian is allowed some little rest though he is still said to be holding out in the invested Liege forts France has fairly advanced and taken the field on behalf of Belgium. The French cavalry has marched past Brussels and success has attended the arms of France elsewhere. From Reuters' description a somewhat tough battle seems to have been fought at Altkirch on the South-west border of Alsace Lorraine. It ended in a complete rout of the Germans who were pursued till darkness overtook the scene. The French have also occupied Mulhausen an important town in the heart of southern Alsace. Alsations are all for France and probably it will not be long before they make a common cause with her. Germany has vacated Luxemburg. She has also lost in her tug with Russia and allowed the latter to win in an engagement near Eydkuhnen an important town on the route between Berlin and St. Petersburg. Austria has fared no better. She has not only left the Servian frontier but has actually deserted her own Sanjak and Nova Bazaar frontiers. Servia has actually occupied Vishegard on the borders of Bosnia probably 50 miles from Sarajevo. There is not much to chronicle in the fight between Germany and England except that England is quietly gaining support—moral and physical every day from every quarter of the world even an enthusiastic sympathy from Indian women like the Maharani of Vizianagar while Germany is still at the folly of bullying. To-day's Reuters bring her imbecile threat to the indomitably courageous Belgian.

Attacking Force at Liege.

LONDON, August 8—(12 25 P. M.)—The attacking force at Liege consisted of the German third army is General Emmich commanding.

The Belgium King's Stirring Message.

The King of Belgians has issued a stirring message to the troops. He says all Liege has done honour to the army. "You are the advance guard in a titanic struggle. We await the French to match to victory".

French Cavalry East of Liege

PARIS—The Cavalry has made a rapid advance east of Liege.

German Ex-Chancellor Blatant.

BERLIN—In a manifesto Prince Von Buelow, Ex-Chancellor, says—"Even if the world were filled with devils, Germans would maintain their place in the sun".

Legion D'Honor

BRUSSELS—"France has decorated Liege with a legion D'honneur, "Lusitania, sends a wireless message saying "All is well."

Feverish Haste of German Fleet

ST. PETERSBURG—German fleet of twelve battleships old type, and numbers of torpedo boats and cruisers, is mobilising with feverish haste at Koenigsberg and Danzig.

Togo Land Surrenders to England.

British forces, on the Gold Coast, under instructions from Mr. Harcourt have seized Lome in German Togo Land without resistance and South Togo Land from upto 120 Kilometres north from coast. Surrenders were simultaneous.

[Togoland is a German possession in West Africa on the coast between French and British possessions. This piece of land was acquired by Germany in 1884.]

July Trade Statistic

Decreases in imports during July amounted to £239,980 and in exports to £275,882.

Austrian Minister Gets His Passport

LONDON, August 8 (4-55 P. M.)—Montenegro has handed his passports to the Austrian Minister.

FINANCIAL SITUATION

Advance of Silver

LONDON, August 8.—(4-55 P. M.) Silver has advanced a penny on Government buying.

Gold Influx

Gold influx to-day amounted to £747,000.

Vessels Waiting at Gibraltar

GIBRALTAR—Fifty vessels homeward and outward bound, many of them liners, including one Orient and one P. and O. are waiting here.

MONTENEGRO.

Austrian Prime Minister's Speech

LONDON, August 8—(4-55 P. M.)—MELBOURNE.—Mr. Cook, the Australian Prime Minister, in a statement of the people of Australia says—"We must see this through at whatever difficulty and whatever cost. We must preserve the great fabric of British freedom. Remember we are Britons."

The Prince of Wales Fund

LONDON, August 9—(5-40 A. M.)—The Duke of Westminster has given fifteen thousand sterling to the Prince of Wales fund. The donation of eighteen thousand announced yesterday was made by Grenadier Guards and not by Life Guards.

Servian Successes.

According to a telegram of yesterday's date from Nish, Austrians have evacuated Visigard and the frontier of Sanjak of Novi Bazar and Servian troops have occupied Visigard.

[Visigard is an outpost on the frontier of Bosnia].

European Reservists in America

NEW YORK—Five thousand five hundred Germans ten thousand Austrians and hundred of Dutch Reservists, who have been unable to secure passages to Europe have been ordered to return to their homes in the united States and await instructions.

SWEDEN AND NORWAY

Mutual Understanding

Sweden and Norway have made a mutual declaration of neutrality and pledged themselves not to fight against each other in the present war.

German Losses in Russia.

ST. PETERSBURG.—It is officially announced here that the Germans lost a hundred men killed in two days ago near Eydetkuhnen.

[Eydetkuhnen is an important German town on the high road between Berlin and St. Petersburg].

The Tsar on Slav Union

The Tsar solemnly received the Council of Empire and the Duma in audience at the Winter Palace. In his speech the Tsar said that the hurricane of patriotism in Russia assured a happy conclusion of the war and he saw with joy that the union of Slavs with Russia was progressing.

German Threats to Belgium.

(12-40 P. M.)—BRUSSELS—The army awaited the night attack yesterday but all was quiet at two o'clock this morning Germany has sent an arrogant telegram at Belgium threatening reprisals in future.

BATTLE OF ALTKIRCH.

French Success and German Route.

LONDON, August 9—(12-55 P. M.)—PARIS—An official statement issued here says that the pluck displayed by the French troops at Altkirch was astounding. It was specially marked during the furious rush which preceded the capture of the German entrenchments and in other

bayonet charges which resulted in the rout of the enemy who abandoned their second line of works without resistance. Dragoons instantly started to pursue the German and continued until darkness fell. At dawn the French again advanced occupying the German earthworks.

[Altkirch is a place of some importance near the south west frontier of Alsace—Lorraine. Mulhausen is further inland half way between the French border and the German State of Baden.]

Alsations Greet the French.

Alsations everywhere greeted the French roapturously.

Mulhausen Occupied.

In less than an hour Mulhausen was occupied and the French cavalry traversing the streets at full gallop swept the German rear-guard.

French Entry into North Togoland

LONDON, August 9—(5-5 P. M.)—It is officially announced that the French have entered the North Togoland.

Concentration of Turks in Bulgarian Territory

ATHENS—The Turks are concentrating in the Bulgarian territory near Deleagatchi.

Servian Passports to German Minister.

SERBIA—Has handed the German Minister his passports.

EXCELLENT POSITION OF BELGIAN ARMY

The King's Review.

BRUSSELS—The army is in an excellent position. The King has reviewed the brigades which participated in the defence of Liege.

THE FRENCH ADVANCE

German Evacuation of Luxemburg

The Germans have evacuated Luxemburg owing to the French advance.

French Troops Pass Brussels

The French troop-trains passed Brussels last night.

Liege Invested but Forts Holding Out.

It is officially admitted that Liege is invested but all the forts are holding out.

A GERMAN SUBMARINE ATTACK

On a British Cruiser Squadron

LONDON, August 10—(1-5 A. M.)—The Admiralty announces that German Submarines yesterday attacked one of the cruiser squadrons of the main fleet.

No British Ship Damaged.

None of His Majesty's ships was damaged.

A German Submarine Sunk

One of the enemy's submarines was sunk.

TELEGRAMS.

INDIA AND THE WAR.

(Associated Press Agency.)

The Anglo-Indian Association.

Registration of Volunteers Resolved.

ALLAHABAD, August 8—At an emergent meeting of the local Anglo-Indian Association it was resolved to open a provisional register of Anglo-Indians who are prepared to volunteer for active service, should Mr. Abbot's offer be accepted by the Government.

A Register for Nurses.

Another register is also being opened for Anglo-Indian women willing to go out as nurses during the war.

Poor Men's Bread Protected.

BOMBAY, August 8—It was announced by beat of drums that those who made unfair demand of prices from poor people would be prosecuted and fined.

Steam Navigation Resumed

CALCUTTA, August 8—The Harrison Line agents have instructed to-day to despatch steamers and resume bookings.

Co-operation of the Gaikwar

BOMBAY, August 8—The Gaikwar of Baroda has made an offer placing his personal service and the whole resources of the State at Government's disposal.

LAHORE.

Loyalty of Punjabis.

LAHORE, August 8—A well attended public meeting of the citizens of Lahore was held this evening in the Town Hall under the presidency of Sir P. C. Chatterjee to assure the Government of the loyalty of the Punjabis and their devotion to the Empire during the war. The speaker advised the people that they could best show the loyalty by forbearing from depreciating their Government promissory notes into silver and gold.

Prayers in Churches.

RANGOON, August 9—In all the churches to-day prayers for intercession in the present situation were said and a reference was made to the subject of war.

THE WAR AND ENGLAND.

Lieut Governor of Burma on the Situation

RANGOON, August 9—The Lieut. Governor at the close of his reply to an address by the Bassein Municipality, presented to him on the occasion of his visit on Thursday, said that the affairs mentioned in their address and in his reply have been blunted by the news that Europe was in the throes of a great war and that it was not unlikely that England would also be drawn into it. In the situation there were three outstanding facts: (1) that England had made the most whole-hearted efforts to preserve the peace of Europe; (2) that she had been guided by good faith and had a clear conscience; (3) and that the English Empire was united in heart and was in complete readiness for any emergency. They might therefore rest in confidence, but they could not forget that any war, whether our own or of other nations, must entail sufferings on millions of people and dislocate the trade and commerce throughout the world. "May peace be soon restored."

NEWS PAPERS RECEIVING SIMLA TELEGRAMS.

A Free Copy to the Deputy Chief Censor.

SIMLA, August 9—It is notified that a copy of every newspaper receiving the Simla telegrams must now be posted free of charge daily addressed to the Deputy Chief Censor, Army Headquarters Simla.

Calcutta.

Mr. BEPIN CHUNDER PAL'S ADDRESS.

On Our Duty in the Present Crisis

CALCUTTA, August 9—This evening Mr. Bepin Chunder Pal delivered an address before a large audience of Indian students at the College Square on our duty in the present crisis.

As a Nationalist.

The speaker first considered as a nationalist their duty in the present crisis.

He said beyond nationality there was humanity.

Nationality Smaller than Humanity

Nationality was smaller than universal humanity to which every nation was a limb and any loss to a nation was a loss to the universal humanity. We thought that the effect of the war would be a settled peace in Europe.

Japan's Place in The Council of Peace.

Anticipation of Peace in Asia

He hoped Japan would have a place in the Council of Peace after the termination of war and thus the termination of war would also bring peace in Asia.

Armies of Unemployed and Boy Scout Companies

He thought in great cities of India, if mills were closed, there would be an army of the unemployed and he advised his hearers to form Boy Scout Companies to do police duty and help the unemployed by giving them relief.

Unknown Delay of Outward Mail Steamer.

BOMBAY, August 9—The P and O Mail steamer "Caledonia" which has to have left last evening with outward mails has not left the harbour till this evening though mails from Karachi arrived last evening. "Caledonia" has all her mails and passengers aboard. No information is forthcoming as to her delay.

Seizure of Hansa Liners and Boats.

With Cargo for English and British Indian Firms

A Hansa Liner is lying in the harbour. The Officers went aboard her and brought ashore the Captain and the crew. The steamer has been seized. Another Hansa Liner which sailed into the port today was also seized.

Flight of Hansa Boats to Goa

Both these ships and two other Hansa boats which fled to Goa a few days ago contain cargo for English and British Indian firms and some of it is from America.

Endeavour for Delivery of Cargo

Endeavours are being made for its delivery to the consigners.

150 Local Firms Concerned.

It appears over 150 local firms are concerned in the cargo in 'Rheinlands'.

A French Steamer Lying in the Harbour

'Messageries' French mail steamer, which was due to sail for Colombo and Noumea last Friday is still lying here.

REDUCTION IN ARTIFICIALLY RAISED PRICES.

Result of Governor's Visit to Bazar

As a result of the Governor's visit to Bazar on Saturday evening there has been a general reduction in those prices which had been artificially raised. Sugar declined from Rs. 18 to Rs. 14 which is 8 as below the price ruling before the war began.

The Blame Thrown on Wholesale Firms

The retail dealers declare that not they but the whole sale firms are blameworthy for the last week's rise.

Settlement of the Silver Rate.

A Tug of War between Bulls and Bears.

A serious dispute has arisen in regard to the settlement of the silver rate for the approaching settlement which is to take place on the 12th instant. It seems during the last three months the Bulls have paid heavy losses on their silver transactions from which the Bears have considerably profited. During the last three months the rate went down from Rs. 79 to Rs. 71 and the Bulls paid the losses according to the rates of the market. When the news of the war was received in Bombay silver went down at first but then it was realised that there would be a heavy demand for silver. The prices at once improved and reached Rs. 75 on the coconut day. At that rate numerous transactions were recorded and there was a large demand for ready silver even at higher rates. This rise turned the scale in favour of the Bulls who were forced during the last three months. It seems that their difficulties are not quite over because the Bears are now determined to get out of the trouble by fixing the settlement rate at Rs. 75. The Bulls resent this as an unfair interference and decline to abide by any such decision. They contend that during the past three months they quietly paid enormous losses owing to a very heavy fall in the prices and now that their turn had come to partially recoup their losses and reap some advantage the Bears were trying to undo them by an attempt to fix the prices at a very low figure.

Offer of Loyal Services.

From principal Cities and Communities of India

SIMLA, August 9—A Communique says—In addition to the loyal offers of assistance in troops and other resources made by all the important States of India for the defence of the British Empire, the Viceroy is daily receiving a large number of telegrams from the principal cities and communities of India assuring him of their loyalty and eagerness to serve. Similar messages are also being received from Associations of every kind all over India and from individuals throughout the Empire without distinction of class or creed.

A Loyal Address.

FROM INDIANS IN LONDON

To H. M. the King-Emperor.

Similarly His Imperial Majesty the King-Emperor has received a loyal address from Indians in London, expressing what they believe to be the prevailing feeling throughout India and their sincere desire for success of British arms. They believe the Princes and people of India will readily co-operate by placing the resources of the country at the disposal of His Majesty the King Emperor.

International Differences and Devotion to the Throne.

They desire it should be understood abroad that the difference in the time of peace in international questions disappear before the devotion of India to the throne and the union with the British nation.

FURTHER OFFERS OF ASSISTANCE.

From the Indian States

In addition to those already named wholehearted offers of assistance with all their resources have been received from Their Highnesses the Maharaja of Alwar, the Nawab of Tonk, the Begum of Bhopal, the Maharaja of Kotah, the Maharaja of Datta, the Raja of Bawari and the Rajas of Dewas (Senior) Narsingarh Dhar Ah, Kapur, and Rutlam.

Grant of Pardons to Deserters.

ON CONDITION OF SURRENDER.

Approval by H. M. the King.

The following press communique has been issued—It is announced that His Majesty the King has been pleased to approve of pardons being granted to soldiers, who were in a state of desertion from the regular forces on the 5th August 1914 and who surrendered themselves in the United Kingdom on or before the 1st September 1914 or at any station abroad where there are regular forces on or before the 4th October 1914 subject to certain conditions which are contained in the proclamation issued on the matter.

Indian Ladies Loyal League.

TO ASSIST GOVERNMENT IN EMERGENCY.

A Proposal by the Rani of Vizianagram.

VIZIANAGRAM, August 10—(10 A.M.)—In view of the grave crisis in which Great Britain is involved at the present moment it is the sacred duty of the women of India to associate themselves with the outburst of local devotion that has gone forth from all parts of the British Empire. I propose that a league of Indian women under the name of the Indian ladies loyal league should be formed for the purpose of rendering such assistance to the Government in the event of an emergency as may lie within their power. I most sincerely hope as indeed I make no doubt that my proposal will meet with a ready response throughout the length and breadth of the country and that no time will be lost in the organization of meetings for the purpose of interesting ladies in the movement and securing their active co-operation.

Meeting of the Ladies of Vizianagram.

A meeting of the ladies of Vizianagram will be held at Phulbagh on Wednesday, the 12th instant.

Obituary.

Death is announced of Mrs. Wilson, wife of President of the United States.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

The Credit Bank Cases.

The Second One.

Trial of Jaffer and Mistri.

To-day the trial of Jaffer and Mistri, manager and auditor respectively of the Credit Bank, on the charge of criminal breach of trust and issuing false balance sheet, being resumed at the Criminal Sessions of the Bombay High Court. Examination of Mr. Robert Aranha, accountant of the Bank, was continued.

Robert Aranha's Evidence Continued.

Aranha told the Court that Jaffer did not approve of the manner in which the witness had prepared the accounts. Jaffer told the witness to adopt the system in use at the Sepcic Bank. Jaffer then sent for Mistri and accompanied by Hasari, another employee of the Bank, went to see the late Chumal Saraya. After the three had returned, Hasari, under instructions from Mistri, filled in the figures. The headings of the balance sheet forms were filled in by the witness but not the figures. Jaffer had warned the witness not to disobey the orders.

Suicide of Luxmani Lalita.

Hopeless State of Her Husband.

BOMBAY, August 7—Bengal's suicide mania has begun to be imitated in Gujarat also. A Surat message states—Luxmani Lalita, a Bania lady, third wife of Rao Bahadur Damodandas Brijbhuk, had committed suicide on Thursday morning by pouring kerosine oil over her saree and then setting light to it. It appears that doctors who were attending her husband, who is ill, stated that there was no hope of his recovery. Luxmani on hearing this shut herself up in a room and committed suicide. Relatives on hearing the screams rushed to save her but were unsuccessful.

The Haj Pilgrims.

Departure of Steamers.

BOMBAY, August 9.—One of Turner Morrison's steamers Khushroo, left to-day for Jeddah with 424 pilgrims—310 men, 110 women, 9 boys, 8 girls and 1 infant. As going via Suez is not advisable, the deck fares and prices of food are going up. The Arab steamer, Koweit, goes on the 10th and Sumatra on the 26th. Turner Morrison's steamer, Noorani, also goes about the 18th.

Railway Breaches.

DHARWAR, August 6—Breach has occurred at miles 20-4, 20-19 and 22-4, between Devagiri and Londa. The breaches at 20-4 mile will probably be repaired to-night and the breach at miles 20-19 and 17 by midday to-morrow. The breach at mile 22-4 is at a bridge and will take 3 or 4 days to repair. If the breaches at 20-4 and 20-19 are repaired to-morrow transhipment at the bridge will be possible. Passengers for the G. I. P. and North will travel via Gadag and Hotgi to-day. There is no injury to any passengers rolling stock and engines.

KARACHI, August 7—The Northwestern Railway 26 miles north of Kotri is breached in 12 places. The Quetta mail trains will be diverted via Hyderabad and Sukkur.

Obituary.

Thakore Sahib Harisinghji Jeshinghji of Dhrol State, in Kathiawar, died on 31st July at the age of 69. He ruled the State from 1886 to 1914. During his rule many beneficent reforms were introduced in the State.

BOMBAY, August 8—Death occurred yesterday morning of Ahmedbhai Habibbhai, a well known Khoja merchant, at his Mandir residence. The Deceased was the oldest Director of the Bank of Bombay and was for several years its Chairman. Though he was nearly seventy-five years of age he led a busy and active life, was considered one of the soundest Indian financiers and his opinion on finances was highly valued.

జాబులు

గంటూరు మున్సిపల్ సంఘమువారికొక ప్రశ్న అయ్యి.

గంటూరు డిప్యూటీ మేజర్ డాక్టర్ గారు మీయిత్తరువు బొందకయే యాసుపత్రికి రండుకుప్పల నెయ్యి-కఫరకు గొని రనియు, దానిసామ్య కాంక్ష కనిపిత్తము మీయెడుట బెట్టి నప్పుడు మీలో నొకరగు మహారాజశ్రీ పొత్తూరు లక్ష్మయ్య గారు "ఉత్తరువు బొందక కొనుటకు కారణమేమి? అంత యవ సర మేమిచ్చినది?" అని యాక్షేపించినయు, యతిరాజులు నాయకుగారు వారితో నేతీభవించినయు, డాక్టరుగారు కొనేది కొనేడే. ఇకముందు కొనువన్నియు నుత్తరువు పొంద కయే కొనేడను. మీరు కాక్షంను ఇయ్యక తప్పదు" అని కాన్నిలు సభలోనే బెదరించినయు, మీరంతరు పప్పులోకా లువేసి జారిపోయినయు, నొకబలమైన వదంతిలిగియున్నది. ఇదినిజమేనా? డాక్టరును లేనివారు మొదట నాక్షేపణముచేయు టెందుకు? చేసినవారు దానినేల నిర్వహించలేదు? కాన్నిలువారి యంగీకారము లేనిదే డాక్టరుగారు స్వతంత్రించికోనుట కేమి యధికారము? వారి బెదరింపులకు మీరేల భయపడతారు? ఎంతకాలము వరకును మీరుద్యోగస్థులకు కణకుమ విధాయక కృత్యముల క్షేయక గడ్డిలములనలె మునినవలో కాన్నిలును పట్టుకొని ప్రేలాడుదురు? కష్టపడిపనిచేయువారు, నిర్భయముగ జనుల స్వతంత్రములను గాపాడువారు, వోట్లకు భయపడక నిష్కర్మముగ తమకృత్యముల నెరవేర్చువారు మీ కాన్నిలులలో బ్రచేరించుట కవకాశమెప్పుడు గలగలకేయుదురు?

గంటూరు పురవాసి.

II

త్యాగము - దేశభావినీతి.

అయ్యో,

ఈ ప్రపంచముయొక్క తుణుకుగురత్వము బాగుగా నాటి, విషయముఖమువలనను విషయజ్ఞానమువలనను తనివినొందక, నై రాగ్యపరాయణులై సర్వభూతములయందునేకాంతర్యా మిని గాంచినట్టి యాదుల మానవముల దానధర్మములయెడల నాదర్శభావమును, సమితోత్సాహము నొప్పెనుట చింతకుల కొకానొక యాశ్చర్యముగాదోచదు. ఆత్మల మతసాంఘిక జీవన ములయందలి కర్మభావశక్తియునే తెట్టి విమర్శనచోచినను, వివాహోపక యనాదికర్మలయందును, పంచమజ్ఞములయందును వ్రతములయందును, పంచుగ పర్యయములయందును తీర్థ యాత్రలయందును, దేవాలయ ప్రతిష్ఠాపకలయందును, సత్త్వ నిష్కాణములయందును, ఇది యది యవసేల వారి కర్మయోగా దర్శమునను కృత్యంతరములనెక్కుడుగా పంజమించెడు త్యాగ భావమును పరిశీలించినయెడల, ఎట్టివారికిని వారియెడల గౌరవ భావము కలుగకమానదు. భారతభాగవతాది గ్రంథములయందు, కేవలము ధర్మమే మతాదర్శముగాను జన్మసాఫల్యముగా నెంచుకొనిన శివీకర్మదర్శి ప్రధృతులైన త్యాగియుల చరిత్ర లను, చదివిన యెడల నే భారతీయుని హృదయ మాజేశ పూజలము కాకుండును? భగవతీత పనునేడవ సభ్యామును నందు "శ్లో. దాతవ్యమితిబద్ధానం, దీయతేఽనుపకారోకే. దేశే కాలేచపాత్రేచ, తద్దానం సాత్త్వికంస్మృతమ్" అని నెప్పబడి యట్లుగా దేశకాలపాత్ర సహజములే అవసరములను తగుసామ్రత లను నెరిగి తమ త్యాగమును గవరచు వసరము హృదయ మున బాగుగ వచ్చివానై దాముచేసిన యెడల దేశక్షేమాభి కృద్ధికి తోడ్పడిన వారగుదురు. కొందరు దేశోదయ గా ప్రణయ త్రేత్రమే యనియు, కాలమునాగర్భకాలమేమనియు, పాత్ర మునగా పాత్రబృణజాతివాచ్యమనియు, భావించుచు తమ గాగ్రిములందును పట్టణములందును విద్యపాఠశాలవిషయము కావసరము లెట్టిని యుండినను, ఎట్టిపాథులయినను వారినిట్టి ను పేక్షించి, అట్టియెడలనే వినియోగించుచున్నాను. రండు దేవాలయములు గలచోట మూడవక్షానిగట్టుచు నానునైదు సుత్రములు గలచోట ఆవకదానిని నిర్మించుచు, నెతమునందిత ముఖ్యకార్యము లేవియు లేనను సమృద్ధితో శ్రానివాసో యును యట్లుగా వేసేటలు వృధాచేయుచున్నాను. పూర్వజాతి క్రమ లక్షణములను, ఇప్పటి వానికిని చాలభేదముకలను. పూర్వ మునకును ఇప్పటికిని దేశముమారి కొన్నివైపునలను జనించినవి. జాతీయవిద్యలు, వృత్తికళలు నలించుచున్నవి. ఆస్థులయందలి విద్యలును ఘనతయు వననాగరకుల బాహ్యప్రపంచమునందలి శాస్త్రీయవిచారణలతో కలసిమెలసి వృద్ధిచెందవలెను. నూతన జాతీయ భావములు, ఆదర్శములు అందురనిచివి; నూతన సాంఘిక జీవనము, నూతన సాంఘికో ద్యోత్యములు, నూతనవిద్యలు,

అవసరములు. ఉద్యమములు జనించినవి. కావున త్యాగము కూడ వాని సమకరించువారి, నూతన ప్రవాహములు పట్టుకలెను. దేశకాల విచారణలే తగువసరముల నెరిగి తమ త్యాగ మును గవరచువారు. ఆంధ్రదేశమునందు కొందరి పురుషులు గలరుగాని, పూర్వముజాతీయ కళలకును, ఘనతకును ఆస్థాన మగు జమీందారులందఱును, తమత్యాగమును తమచే నిర్మించ బడిన సుత్రములచేతను, దేవాలయములచేతను వ్యక్తకంచి ప్రజల కృతజ్ఞత బడయుచున్న వైశ్యభూమిలందఱును, నెంతస్వల్ప త్యాగముచేయ గలిగినను సామాన్యభూమిలందఱును. దేశీయ సమస్యలను గ్రహించి దేశమునందు వ్యాపకజేసి, తమ దాన ధర్మముల నడపిన యెడల, స్వయమై త్యాగభావమును ద్రవ్యసాధనమును గూర్చిన వారై దేశభావినీతికి తోడ్పడుచును. ఒక ఆంధ్రుడు.

III

గణపవరం చేబ్రోలుగోడ్డు.

అయ్యో, ఈగోడ్డు కృష్ణాజిల్లా రాష్ట్రపురం తాలూకా బోర్డులో నిడి. గణపవరం నుంచి మండలపట్టు, విడుమట్టు, రాచూరు, నారాయణపురం, గ్రామముల మీదుగా చేబ్రోలు రయిలో వే స్టేషను వరకు సుమారు 8 మైళ్లు గోడ్డు వేయబడి చేబ్రోలు నుంచి రాచూరువరకు 4 మైళ్లు కంకర వేయబడినది. విడు మట్టు, రాచూరు మధ్యను పండికోడు అనుచుచు గలవరయు, రాచూరు నారాయణపురం మధ్య నొక మురుగు కాలువయు గలవు. భీమవరం ప్రాంతములనుండి యేలూరు వైపునకు ప్రయాణముచేయు బాటసారులకు తాడేపల్లి గూడెం, రయిల్వేస్టేషను పోవుటకంటె నీ గోడ్డును చేబ్రోలు స్టేషను జేరుటసమీపము. భీమవరం తాలూకాలోని చాల గ్రామముల వందల కొందరి పశువులు వ్యవసాయములు పూర్తి అయిన పిమ్మట నీ గోడ్డు మీదుగా మేతకు రెడ్డి సీమచేరవలెను. గణపవరం నుండి రాచూరువరకు గోడ్డు కంకర వేయకుండుటచే వర్ష కాలమున బండ్లు నడుచుటకు నీలులేదు. మట్టి గోడ్డున పశువులు విశేష సంఖ్య నడుచుటచే బండయెక్కువఅయి మనుష్యులేకాక పశువులు సహితము నడుచుటకు నీలులేక పొందుచున్న కష్టము వ్రాయనలవి కాదు. వర్షా తక్కువైనప్పుడు పయిన వ్రాసికొనిన మురుగు కాలువలు రెండును మనుష్యులకు అందక 4-5 గోజులు మార్గస్థులను ఆపుచుండును. ఈ కాలువలుదాటుటకు బల్లకట్టులలేవు. బల్లకట్టులు చేసినను ఆపు. రెడ్డి సీమకు వందల కొందరి పశువులను తోలుకొని పోవువారలీ కాలువలందక పోయినను మార్గమధ్యమున ఆగుటకు నీలులేక పశువులను ప్రవాహములలో దిగవైచి వానిలోకలను పట్టుకొని దాటుచుండురు. నిడుమట్టు రాచూరు మధ్యనున్న పండికోటిలో జూలై నెల 25 తేదీని పశువుతోక పట్టుకొని దాటుటకు ప్రయత్నించిన ఒక తూర్పువాడు కాలువ మధ్యను మునిగి పోయి కొల్లేటిలోనికి కొట్టుకొని పోయినాడు. ఇవమైనను కనుపడలేదు. నిడుమట్టు నొద్ద గోడ్డుకు తూర్పుభాగమున వర్ష కాలమున ముంపుపోవుటకు చాలినంత కనరు లేనందున గోడ్డుకు గండ్లుపడుటకు సంసిద్ధమగును. పండికోటిలోనికి సాధారణ ముగా గండిపడి యీ మురుగుపోవుచుండును. ఆగండి తిరిగి కట్టుట బహుకష్టము. నీరు అవసరమయ్యెనేని గండిట్టులో పల కాలువలలో నీరు నిలువక భూములకు నీరులేక చిక్కు పడుచుండురు. గండిపడినప్పుడు భూములలో నీరుక్కువయై విశేష నష్టమును పొందుచుండును. ఈ కష్టముల నన్నిటిని నివారించువని వెనుకటి డిప్యూటీ ఇంజనీయురు దొరవారితో స్వయముగాను పిటిషనుల మూలమునను మనవిచేసికొని యున్నాము. ఏవిధమునను నుత్తరువులు నయచేయించియుండలేదు. వర్ష కాలమున నీ గోడ్డు చూచుటకు యధికారు లేరనుచు రారు. ఇతరకాలములలో వచ్చిన స్వయముగా నీ కష్టములను వారు చూచుటకు అవకాశము కలుగదు. గణపవరం నుంచి రాచూరువరకు గోడ్డున కంకరవేయుట కలగను, మురుగు కాలువలు రెంటికీ కష్టపడలేన నైనను వేయించుట కలగను, నిడుమట్టు నొద్ద పండికోటిలోనికి మురుగు నీరుముక్కుండుట కలగను, నీ కష్టములు నివారణ కాగలవు. మురుగు కాలువలలో చావులు తప్పగలవు. పయిన వ్రాసికొనిన సరపాచుముల నేర్పరచు వండుటకలన రయిల్వేస్టేషనుకు గోడ్డు ఉన్న లాభము నీ ప్రాంతపు ప్రజలును రయిల్వే డిపార్టుమెంటు వారును పొందుటలేదు. కనుక కృష్ణాజిల్లా పార్లమెంటులో గాని నూ కష్టములను విచారించి, తగు నేర్పాటులు చేయ నిన్ను విను కొనుచున్నాము.

నిడుమట్టి గుర్రరాజు

మానుషసిద్ధాంతములు.

సాందర్ శిరః బలము నొసంగును. దాహము నాపు ను. సోదా, బ్రాండ్లీ, విస్కీ-లతో ద్రాగవచ్చును. 20 టెన్సుల బుడ్డిలు, 1-4-0 కి బుడ్డు ,, రు. 3-8-0. వరి నేనై: తలనొప్పల బాపును పెట్టె రు. 0-8-0. స్వర ఆయింతు మెంటు: చలికృష్ణములను బాపును. బుడ్డి రు. 1-8-0. దగ్గుద్రావకము: దగ్గులను, పడసెయిలను బాపును. బుడ్డి 0-8-0. వైట్ డిల్లు: సుఖవిలేజనును నొసంగును. డబ్బా రు. 0-8-0. పాము: గడ్డి, చీడ, కురుపులు కొనుటకుగొములను నివారించును. డబ్బా రు. 0-8-0. మిక్కిల్: రాచపుండ్లకు, ఇతరపుండ్లకు దివ్యమయిన పలాశ్రి. డబ్బా రు. 1-0-0. ఎస్ ఎస్. రెండ్ వరం సాల్వ్యుషక్ బుడ్డి రు. 0-5-0 రోమకాశి. 0-5-0. కన్నీరాయిల్ డిల్లు: శ్రీల కుసుమబాహ్యములకు 1-4-0. తేలుకడ్డి: తేలు కాటులకు మహామృతము 0-8-0. చిరునామా: లానూకోరు ప్రెస్ బుర్డు, 106 మింట్ స్ట్రీట్, మదరాసు.

MESMERISED TALISMAN.

ఇదియొక గొప్ప క్రియ నిమిద్ధిచేసిన తాయెతు. దీని ప్రభావ మత్యద్భుతము. దీని కలంకరించుకొనిన, దేహ సంరక్షణకు కాపు. 2 కలరా, అమ్మవారు మొదలగు అంటు బాధ్యములకు శోకనీయము. 3 భూత్పితేత పితాచములను పాతకాలును. 4 వ్యాధులు, పీడలు, ఆపదలు, గండములు తొలగిపోవును. 5 నొప్పులు, తీపులు, వాపులు, బిగ్గలు, బెణకులు, హరించును. 6 ఆరోగ్యము, ఆదృష్టము, విశ్వకర్మము, బలము, సుఖము, ఉత్సాహముగలుగును. 7 క్రూరశత్రువులు ప్రేమమిత్రువులగుదురు. 8 నీవాదం గెలుచును. 9 సభకట్టు, సర్వజన వశీకరము. 10 నీవాక వ్యాపార, వ్యవహార, కార్యాల్ల సమేతమై వెళ్ల బోవునపుడు దీనిని ధరించుకొని వెళ్లిన తప్పక జయమును, లాభమును పొందగలవు. దానియందట్టి మహిమవున్నదని అనుభవజ్ఞులు వేరోళ్లయ్యవిశ్వాసునకు వక్కాణించియున్నారు. ఇది సర్వోపద వేదియగు నొక భూమియై మహాత్మునిచే గనిపెట్ట బడినదేగాని కాలాచిత వేదబాధలకలన గనిపెట్టబడినదిగాదు. శ్రీపురుషులు ఆ బాలకృష్ణులందఱును తెప్పించుకొని ధరింపదగిన ఆ మూర్త్యులైన సుపరశక్తులైన రక్షతాయెతు. వేయేటి ఒక్కటి తీసుకొని పఠింపుడు. అది అనందసముద్రమున నిన్నోల లాడించుట నిజము. తాయెతు వెల రూ 1-8-0 మాత్రమే. కలయువారు: పి. రాఘవనాథనరాయ, మెన్సరిట్టు యిన్స్టిట్యూట్, బంగ్లూ. (గంటూరు జిల్లా)

FREE! ఉచితము!! FREE!!!

ఉచితము! 10 కె.టి. బంగారు సులోచనము!! ఉచితము!!! దర్బారుబాం, తలనొప్పలకు, ప్యానోప్పలకు, కిక్లనొప్పలకు, పురాణవాత, మేహనొప్పలకు, పక్షివాతములకు, బెణకులు, పోట్లు, వాపులు, వుబ్బులు, దగ్గు, వైద్యమునకు, కేలు, క్షేద, మొ. విష జంతువులకాట్టుకు, పుండ్లకు, మంచించు. నీసా 1-కి రు 0-8-0. 12 నీసాలు రు 4-8-0. 12 నీసాలు ఒకసారి తెప్పించుకొనువారికి ఒక మంచిలీడరువాచి (జేబు గడియారము గాని) లేక 14 కె.టి బంగారు పాతీగల సాంకేసు కలముగాని, లేక ఒక 10 కెటి బంగారు చలన తెల్లకట్టముల సులోచనములు గూడుతో గాని ఈ మూడులో యేదైన ఒకటి ప్రజంతుగా బహుమానం ఇయ్యబడును. మా బంగారు సులోచనములు యెచ్చటకొన్నను రు 5-8-0 చతురస్ర చిక్కినెరదు. కొద్దికాలమువరకే యిచ్చెదము. త్వరపడు! త్వరపడు!! మంచి లీడరు (వాచ్) జేబుగడియారము ఉచితము. 14 కె. టి. బంగారు పాతీగల సాంకేసు కలము. ఉచితము! జి. ఆర్. దాసు అండ్ కో., త్రిణురు. (కృష్ణాజిల్లా) G. R. Dass & Co., Tanuku, (Krishna District.)

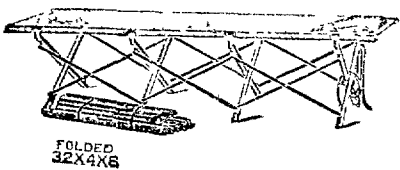
క వి మ గ్ధ తే. క్రియం య తి జ గ్ధ ప త్రి కా.

లిమి బిడ్డల జనన సంస్కారము, మాన, తిక్క, నాన, జననకాలముల జక్కిగా వ్రాసివేసినయెడల మేమిచ్చుట జననకాలమును స్థాపించుకొని జనన కుండలీ - అంశ కుండలీ మహాదేశ మొదలగునవి చేర్చి శత్రువునకు జన్మనక్షత్రదోష బాలాక్షిప్త, వోషము మొదలగునవి యుండింతటి తత్వవిరోధమై కాంతి దానానలంజేయు క్రమమున్న, మాతా త్యాగిష్టమును విచారించి శత్రువునకు నిక ముందు నిన్నున సంవత్సరములలో, నిట్టిగండములకలె రాగల విషయమును శత్రువుయొక్క, ఆయా వ్యక్తమూ విషయమునను విశదముగా వ్రాసి జన్మపుత్రున సిద్ధపరిచి పంపెదము. బాలగ్రహ నివారణ యంత్రముతోచేరి జన్మపుత్రుక. తెల రు 2 విలాసం: పి. హెచ్. ఎం. సిద్ధాంతయ్య. హరపావల్లి (జిల్లా బల్సారి)

మా మడిలమంచములమీద నుఖముగా

నిద్రి పోవఁ జేసి.

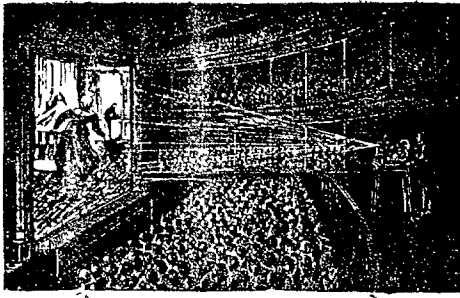
ఇది 1000 వ నెల చివరికి వచ్చింది.

ప్రయోజన
మీద పోయినను,
ఎప్పుడు వైపున
పోయినను నిద్ర
చేసి మిదపట్టగలము

దీని ననేకమంది వాడుచున్నారు. దేశం చూచుము
చేయుచుండు ఆశీస్సులు విద్యార్థులు, దీనిని గూర్చి గొప్పగా
క్లాఫించియున్నారై ఇది ఆమెరికా దేశమున చేయబడినది.
8½ అడుగులు పొడుగు, 2 అడుగులు వెడల్పు మడిచినప్పుడు
15 పౌనులకు మించనిపొడవుగా కట్టుకొని చేతిపట్టుకొని పో
వచ్చును. ఒక చిన్న బాలురయినను దీనిని తీసి మడచవచ్చును.
ధర ముండుము 1-కి, రు. 8-0-0 దోమతెర సామాను 2-0-0.
వెయ్యిపౌనుల బయలుకు ఈమందిముడిదా వేసినను ముండుముగా
ధరించగలదు. చిక్కిని పల్లికితో చేయబడిన దోమతెర 5-8-0
చిరునామా:— ఖాదిర్ అండు యూనస్ బ్రదర్సు,
వాచ్ అండు కాక్ ఇంప్రోవ్డ్, మదరాసు.

ద్రవ్యపంతుడగుటకు మార్గము.

నుమాను రు 600 లు ఇచ్చి పెట్టినయెడల ఒక కాక్
బయస్కోపు మెషీను ఒక ద్రవ్యపంతుడగుటకు సరిపడే ఫిలుములు
కొనగలరు. వాటితో వేలకువేలు ఆర్జించవలయు. ఆసంగతు
లన్ని మానవ మెషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా
నేర్చునము త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు ముంతకుమించిన
నుభవమున్నవను మరలేదు. పూరాసంగతులగుల క్యాటలాగును
చూచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. ఆలోచించకండి.
త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కోప్ కంపెనీ,
హెడ్డాఫీసు 121, పెద్దనీధి తిరువల్లిక్కేణి, (మదరాసు)
బ్రాంచి:—ఉర్దూ, గంజాం జిల్లా.

నోటీసు.

శ్రీరాజా వెల్లంకి శ్రీనాథస్వామిరాజు బహద్దరు
గారు శ్రీరాజాపాపాధికారి పుట్టినది గారు మైసల్లయందున
స. 11 గ. 11 తల్లి గారయిన శ్రీరాజావెల్లంకి వెంకటచిన్నయ్య
మ్మారావు బహద్దరు జమీన్దార్ గారు ఇందవల్ల తెలియ
చేయునది ఏమనగా?

వైన ఉదహరించిన మైసల్ల తండ్రిగారయిన శ్రీరాజా
వెల్లంకి చినవెంకటరామారావు బహద్దరు జమీన్దారుగారు
ఇప్పటికి కొంతకాలం నుంచి, యీ మైసల్లయందు ద్వేషము
వహించి వీరిని నష్టపరచవలెనని ఆక్రమమయిన కొన్ని ఋణ
ములుచేయుచు ఎట్టేటువల్లవచ్చు ఆదాను కష్టపరుచుచు
సామ్య దుర్బినియోగం చేయుచున్నారు. కనుక ఇంతటిసంచి
ఎవరైనా సదరు మైసల్లతండ్రిగారికి యిచ్చే ఋణములు యీ
మైసల్లను గాని వీరికుటుంబాన్ని గాని వాధించినవని తెలిసి
కొనవలయును.

ద. రాజావెల్లంకి వెంకటచిన్నయ్యమ్మారావుగారు

పోస్టేజి సహ ఉచితము.

వీరవర్కరాజును మాలినియును.
ఒకచిత్రమైన కథ—చదువుటచే
మానసోల్లాసము కలుగజేయుటయే
గాక ఆరోగ్యమునకు కావలసిన
స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను
అందుదెలిపి యున్నాము. కొరువారికి
ఉచితముగా పంపబడును.
జాగుసేయక తక్షణమే వ్రాయును.
వైద్యశాస్త్రీ విశిష్టంకర్ గోవిందజి.
ఆతంక నిగ్రహ ఔషధాలయము.
22, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ఈపంచలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి ఆత్మలార్పా
టమున కోర్వని కోడండ్ర ప్రలాపము అను నూతన గ్రంథ
మొకటి కూడా ఇనాముగ పంపబడును.
మంచిసమయము! వేనవేలు కర్పపడినది!! వెనుకదొరకవు!!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

అనేక పంచలు కర్పపడినందున
ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.
వాచకులారా! శృంగారమున్న
నాగరికతయున్న గలమేలైనజపాక
పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనం
దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది
పో. మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే
యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ,
ఆకుపచ్చ, రోజా, మేళువర్నం
ఇత్యాదిరంగులు గలవు. క్లాఫునియమైనట్టివి. త్వరపడుడు.
గృహమారనిడివిన్ని 24 మార వెడల్పుగల పట్టుపంచ1-కి2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0
డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

FREE! దీనిని జదువవలదు FREE!!

ఇతికుటుంబమునం దుండదగిన పుస్తకము.
అత్తలార్పాటమును కోర్వని కోడండ్ర ప్రలాపము.
(శంకరకూర్పు) ఒక అణా తపాలా బిళ్లపంపువారి కుచితము
ఈయాగ్రంథమునెల కడవకే కథగతు ఇవ్వబడును.
మిత్రులారా! మేమిగ్రంథమును గత ఏప్రిల్ నెలలో
ప్రచురించినపుడు అనేకులు మాకు వికసినీ తీసికొన్నందున
ఆగ్రంథము మేనెలలోనే ఖర్చయిపోయినది. వెనుక వ్రాయు
వారలకు లేదని వ్రాయుటకు జింతిల్లి, ముఖల ముద్రించితిమి.
ఇదియును మునపటివలెనే ఖర్చగునని యెంచి మునుమున్న
తమకు ప్రబోధించెదము. ఈగ్రంథముచే మేము, లాభమంద
కలయునను కోరిక లేనివారమని గ్రంథమును దెప్పించుకొను
వారలకందటికెం దెలియును. ఈగ్రంథము ప్రతిత్రిలు 2దివి,
అత్తలయెడ కోడండ్ర కుండవలసిన మర్యాదయు, కోడండ్ర
యెడ అత్తల కుండవలసిన ప్రేమను గ్రహించి నుఖంబుందు
గను పరోపకార బుద్ధిచే నది ప్రచురించెదము. కొద్దిపత్రులే
ముద్రించుటచే ద్వరపడి తెప్పించుకొందుని మాప్రార్థన.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మీ కంపెనీ,
నెం. 6, వెంకటేశమెట్రి వీధి, సామూకార్ పేట, మదరాసు.

అమృతం జనము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN

A SOVEREIGN REMEDY

Head Ache, Rheumatism, Neuralgia, chest Colds, Sprain,
Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache,
Backache, Cuts, Bruises etc.

PRICE ANNAS EIGHT ONLY.
FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.

RINGWORM OINTMENT.

Positively Cures Ringworm and Dhobi Itches in three applications.

PRICE ANNAS SIX ONLY.

Aromatic Tooth Powder.

Keeps Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.

PRICE ANNAS TWO ONLY.

CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.

Amrutanjani Depot.

105, FREE ROAD, 9, JEHANGIR STREET,
BOMBAY MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫ్రీరోడ్డు, భాద్రి, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరువీధి, మదరాసు.

విచిత్ర ఎలక్ ట్రి పాకెట్ దీపము.

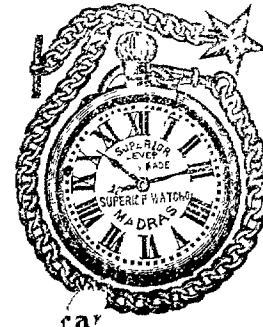
యెత్తినేగా ఆగిపోవు చీపముల దాంట్లకు ప్రకటనలను చూచి
మోసపోవలదు. దీని ధర దీపము 1-కి, 2-8 0

స్నేహితులారా! ఈయంత్రముచే
మనము వెలుతురు కావలసినపుడు
ఇంచీల గుండె(బటనును) అదిమినదిటా
లన మిగులుల్లిగొనుటకు అవకాశము
గలిగించును. రాత్రిళ్లలో అతి ప్రాప్త్య
జరుగ, అపాయములకున్న ప్రయాణీ
కులవర్షు మెక్కిలిగవోయకారియగు
పున్నదీపము వెలుగును కలయునపు
దు బాందరు నిప్పు పల్ల చమురు ఈలా
టివి వెలుక నక్కరలేదు. వలయునపు
దదిమిన తనంతనే ప్రకాశముగలుగును. దీనిని వాడుకొను
అమృతపత్రిక చీపముతో కూడా పంపుకము. ప్రసవారికేదియొం
సరా నోకిటి యున్నయెడల ఇంకల సహాయక అక్కిలీలే.
దీపము 1-కి 2-8 0 (ఒక చీపముకొని మునిజము పక్షింబునా,
టి. సీతారామ మొదలియార్,
3 కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

నూపేరియర్ లివర్ బ్యూజెల్లువాచ్.

గొలుసుకొనకూ ధర రు 3 0.0. పోస్టేజి 0-4 0.
డిజికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము డయలుమీద
మాకిం వెలి పేరు ఎట్టనిసిరా
పోను ముద్రింపబడియుండును.
ఇది హాచుటకుకందమై తలచీగ
మును, దేవుప్రార్థనను గ్లాసు
దూమునుగలిగి మెరుపుపనులకు
దగియుండును. పెట్టెమాత్ర లో
భాగమున గ్యారంటీ వీటి అతి
కంచి యుండును సీమ నుండి
మాత్రై తయారుచేయబడినది. గాన నెవరయెన్నను జిక్కుదు.
ఒకకొక్కగురు కీయాదరను తలంపుతో తల్కువ వెలనుంచి
తిము. చాలా ఎక్కువ పనులుకట్టివెయ్య, స్వల్పధరగల గడి
యార పరిమోకలయోమని యనుభవంబున దెలియును. ఇదిగత
కడేక గడియారములు ఎప్పుడు మోగవులేవుప్రముల నంది
యున్నది. ఒకటి కెప్పుడు చూడరాదు. మాపట్టణముననే యనే
కలుకొని సులసింబున శతామాట రెండుకు?
నుపేరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పొట్టువాపు నెం147, మదరాస్.